

**Program
hospodárskeho a
sociálneho rozvoja
obce Nenince**

2004

Obsah dokumentu :

Úvod

- 1. Poslanie - Podstata regionálnej politiky**
- 2. Vízia -Príhovor voleného predstaviťa obce**
- 3. Audit zdrojov**
  - 3.1 História obce**
  - 3.2. Geografia obce**
  - 3.3. Spolkový a kultúrny život obce**
- 4. Obyvateľstvo - Ekonomicky aktívne obyvateľstvo, vzdelanosť a téma zamestnanosti**
- 5. Infraštruktúra**
  - 5.1 Technická infraštruktúra**
  - 5.2 Sociálna infraštruktúra**
    - 5.2.1 Školstvo**
    - 5.2.2 Zdravotníctvo**
  - 5.3 Dopravná a telekomunikačná infraštruktúra**
  - 5.4 Environmentálna infraštruktúra**
- 6. Podnikateľská sféra - Štruktúra podnikateľských subjektov**
- 7. SWOT analýza**
  - 7.1 Ľudské zdroje**
  - 7.2 Ekonomický vývoj**
  - 7.3 Doprava**
  - 7.4 Životné prostredie**
  - 7.5 Poľnohospodárstvo, vidiecky rozvoj, lesníctvo a rybárstvo**
- 8. Problémová analýza - Strom problémov**
- 9. Zámery a ciele rozvoja obce**
- 10. Zoznam akčných plánov**
- 11. Rozpočet**
- 12. Použitá literatúra**

Prílohy

ÚVOD

Vo vyspelých krajinách sa na prelome 80-tych a 90-tych rokov začal zavádzať nový systém riadenia verejnej správy, ktorý kladie dôraz na efektívnosť a účinnosť výkonu štátnej správy a samospráv.

Verejná správa prevzala z podnikateľskej sféry mnohé nové prístupy riadenia.

Hlavným mottom sa stalo zvyšovanie kvality života. Medzi regiónmi v Európe, ale i vo svete vzrastá konkurencia.

Presunom kompetencií na nižšie samosprávne celky v rámci reformy verejnej správy sa do kompetencie obcí a ich združení dostáva aj otázka miestneho rozvoja. V podmienkach malých obcí kde chýbajú investície a hospodárstvo je na nízkej úrovni, je jednou z možností ako naštartovať trvalo udržateľný rozvoj využitie endogénnych /miestnych/ zdrojov rozvoja.

Pod endogénnym rozvojom rozumieme proces, pri ktorom sa na základe účinného prerozdelenia a využitia existujúcich dostupných zdrojov posilňuje a rozvíja hospodárska, sociálna a kultúrna základňa, vznikajú nové podnikateľské aktivity, vytvárajú sa nové pracovné príležitosti, zlepšujú sa sociálne podmienky, rastú príjmy a na základe toho sa zlepšuje kvalita života obyvateľstva.

Organizačné predpoklady na úrovni miestnej a verejnej správy sú veľmi dôležité, ale pre endogénny rozvoj je dôležitá aj celá sieť poradenských, informačných, konzultačných inštitúcií rozvojových agentúr, ale najmä zanietených miestnych účastníkov, ktorí pripravujú a realizujú rozvoj ako dlhodobější proces. Vychádzajú pritom z vnútorného pochopenia vlastnej obce. V tomto procese má nezastupiteľnú úlohu miestna samospráva.

Východiskom pre vypracovanie rôznych projektov územia s cieľom uchádzania sa o zahraničné granty je definovanie poslania a vízie rozvoja územia.

Cieľom vypracovania tohto dokumentu je ponúkať lepšie služby obyvateľom, podporiť záujem investorov o vstup do územia, zabezpečovať komplexnosť rozvoja území v podmienkach ich udržateľného rozvoja, vytvoriť podmienky pre plynulosť a urýchlenie procesu integrácie Slovenska do Európskej únie.

Moderné marketingové prístupy uplatňované v súčasnosti vyžadujú, aby si každý územný celok definoval svoju strategickú pozíciu vo vzťahu k ostatným územiám nielen doma, ale aj v zahraničí. Podstatou týchto prístupov je dobré poznanie cieľových trhov a zostavenie zodpovedajúcej ponuky.

1. Poslanie

◆ Podstata regionálnej politiky – prenesené kompetencie miestnych samospráv

Regionálna politika predstavuje aktívne ovplyvňovanie a koordináciu hospodárskych procesov v územných častiach štátu alebo väčšieho ekonomického priestoru. Regionálna politika sa snaží o ovplyvňovanie rozvoja veľkých územných celkov danej krajiny (alebo viacerých krajín). Jej účastníkmi sú: štát a jeho orgány (vláda), ministerstvá a samosprávy územných celkov. V posledných rokoch v tejto oblasti hrajú aktívnejšiu úlohu aj nadnárodné ekonomicko-politické zoskupenia (napr. Európska únia, V4). V rámci nich sa harmonizuje regionálna politika jednotlivých členských štátov.

V rámci regiónov vykonávajú vlastnú politiku rozvoja územia mestá a obce (alebo ich združenia), ktoré pri tom využívajú princípy regionálneho (územného) marketingu.

Okrem legislatívnych podmienok, je jedným zo základných východísk činnosti VÚC koncepcná analýza, ktorá je prezentovaná vo forme Národného plánu regionálneho rozvoja (NPRR). V jeho obsahu dominujú globálne ciele, ktoré sa mali konkretizovať v plánoch rozvoja regiónov. Konkretizované sú v Regionálnych operačných plánoch (ROP). NPRR obsahuje šesť globálnych cieľov:

1. Tvorba efektívnych pracovných miest a zníženie nezamestnanosti
2. Podpora kontinuálneho rastu konkurencieschopnosti produkcie
3. Rozvoj technickej a sociálnej infraštruktúry
4. Rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov
5. Ochrana a skvalitňovanie životného prostredia
6. Rozvoj vidieka a multifunkčného poľnohospodárstva

Rozpracovanie globálnych cieľov NPRR do Regionálnych operačných plánov (ROP) prebehlo podľa metodiky odporúčenej EÚ. Jednotlivé ROP zamerali svoje priority predovšetkým do týchto oblastí:

- rozvoj podnikateľského prostredia a rozvoj služieb
- rozvoj cestovného ruchu
- budovanie technickej infraštruktúry územia, osobitne dopravy
- rozvoj ľudských zdrojov a sociálnej infraštruktúry
- rozvoj vidieka, poľnohospodárstva a ochrana životného prostredia
- budovanie vonkajších vzťahov a medzinárodnej integrácie

Ako ústredný orgán, do ktorého pôsobnosti patrí koordinácia regionálneho rozvoja, je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR. V súčasnosti sa popri samosprávnych krajoch na rozvoji regiónov zúčastňujú aj Regionálne informačné a poradenské centrá (RPIC). Regionálne rozvojové agentúry (RRA), štátne účelové fondy, ako aj združenie miest a obcí Slovenska a Únia miest Slovenska. Cez rôzne programy (napr. SAPARD, CREDO) sa na rozvoji regionálnej politiky podieľa aj Európska únia.

Predmetom ponuky marketingu územia je viac ako samotné miesto alebo dané územie. Môže to byť príležitosť na investovanie, podnikanie alebo návštevu. Alebo iné formy ponuky, ako napr. osoby (vo voľbách), myšlienky (volebný program, ekologický alebo rozvojový program, humanitárna podpora), inštitúcie (múzeum, detský domov, kúpele), miesto (národný park, mestská pamiatkové rezervácia, turistická atrakcia), služby (jednotlivé zložky infraštruktúry – ubytovanie, doprava, vzdelanie, kultúra, zdravotníctvo), udalosti (veľtrh, festival, kongres, výstava, športové majstrovstvá, vedecké a politické zasadanie, aukcia, koncert, oslava výročia) a území (firmy, inštitúcie, spolky, nadácie, strediská obce, centrá. agentúry, komisie, rady, menšie časti územia a pod.). Vyšší územný celok by mal koordinovať marketingové aktivity z pohľadu záujmov a cieľov územia (napr. komunikácia voči investorom, kroky v oblasti rozvoja podnikateľských aktivít).

Marketingové aktivity v rámci marketingu územia by mali byť zamerané predovšetkým na:

- poznanie aktuálnych potrieb a želaní obyvateľov územia
- predvídanie zmien potrieb, preferencií a očakávaní subjektov v území pri spotrebe produktov ponúkaných územím
- zvyšovanie úžitku ponuky realizovanej správou územia a územím
- tvorbu a posilňovanie pozitívneho imidžu územia a jeho častí
- zvyšovanie atraktívnosti a konkurencieschopnosti obcí, miest a celého regiónu.

2. Príhovor voleného predstaviteľa obce

Obec Nenince si dala vyhotoviť plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja z nasledovných dôvodov:

- ❖ Obec Nenince patrí počtom obyvateľov 1394 a katastrálnou výmerou 26 078 km² medzi najväčšie sídla regiónu Stredného Poiplia.
- ❖ Na území obce je pomerne vysoký podiel podnikateľských subjektov.
- ❖ Z hľadiska zdravotnej, školskej, environmentálnej a telekomunikačnej infraštruktúry ponúka obec svoje služby nielen svojim obyvateľom, ale aj okolitým obciam.
- ❖ V obci sa nachádzajú výhodné prírodné podmienky a dlhoročné tradície poľovníctva a rybárstva. Do katastrálneho územia obce spadá časť poľovníckeho revíru Karikáš a časť 44 hektárovej vodnej nádrže Nenince, ktorá bola zarybnená z iniciatívy obce Nenince v spolupráci so Slovenským rybárskym zväzom.
- ❖ V obci sa nachádza sídlo rímsko-katolíckej cirkevnej farnosti, pod ktorú spadajú okolité filie.
- ❖ Naša obec disponuje bohatými kultúrno-historickými tradíciami, ktoré je potrebné naďalej rozvíjať.

Na základe týchto daností je potrebné zohľadniť možné perspektívy pre obec, plynúce zo vstupu Slovenska do EÚ a z možnosti čerpania Štrukturálnych fondov. Vypracovaním tohto plánu sa diagnostikujú silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia súčasného stavu našej obce. Na základe stanoveného auditu zdrojov sa vypracujú akčné plány, ktoré zahŕňajú potreby obce Nenince. Mojou snahou je ponúknuť občanom Neninciac uspokojujúce životné podmienky vrátane aj marginalizovaných skupín miestneho obyvateľstva (zriadenie obecnej kuchyne pre sociálne slabých a pod.). V rámci kultúrnych a športových podujatí a aktivít obce by som chcel zintenzívniť spoločenský život obce vytvorením nových športových priestorov a kultúrneho exteriéru pre zavedenie každoročných osláv Dňa obce. Z minulosti plynúcu separáciu obyvateľstva ako príslušníkov jednotlivých častí obce Nenince (Lukove Nenince a Házašské Nenince) by som rád odstránil obnovením vzájomnej komunikácie na spoločne organizovaných podujatiach. Ako prvý krok k zblíženiu miestneho obyvateľstva som uskutočnil tzv. „Ples masného chlebíka“, ktorý som prepojil s oslavami úspešnej realizácie komplexnej rekonštrukcie 2,215 km cestného telesa.

Spomedzi svojich najbližšie realizovateľných plánov v súvislosti s čerpaním EÚ-fondov by som chcel menovať nasledovné:

- Rekonštrukcia miestneho rozhlasu a verejného osvetlenia.
- Rekonštrukcia zdravotného strediska.
- Rekonštrukcia kaštieľa a zriadenie penziónu – hotela, galérie, vinárne, obecného múzea a obecnej kuchyne.
- Rekonštrukcia Domu smútku a okolia cintorínu.
- Zriadenie športového ihriska pri ZŠ.
- Rekonštrukcia obecných vedľajších chodníkov.

- Vybudovanie exteriérneho javiska.
- Zavedenie internetizácie knižnice.
- Zabezpečenie dôstojných priestorov pre exponáty akad. maliara Lászlóa Patayiho.
- Zriadiť detské ihrisko pri ZŠ z ekologicky prijateľných materiálov.
- Zriadiť park oddychu a prispôbiť ho ekologickým normám.

V *Neninciach*, 8.januára 2004

Zoltán Kuzma - starosta obce Nenince

3. Audit zdrojov

3.1 Historická poloha obce

Prvá písomná zmienka o obci Nenince pochádza z **9. storočia** a nachádza sa v Cividálskom evanjeliári. Vo vlastníctve obce je aj fotokópia originálu zakladacej listiny Bzovického opátstva z roku 1135, v ktorej je o obci Nenince napísaný celý odstavec.

Vo vlastníctve obce je aj fotokópia donačnej listiny Belu IV. z r. 1243, ktorá potvrdzuje príslušnosť majetkov obce Nenince a ďalších troch hontianskych a jednej novohradskej obce rodu Dobákovcov.

Dokladom z r. 1337 je potvrdené, že výmena neninských majetkov za majetky v Dvoroch nad Žitavou v Nitrianskej župe bola len bežným delením majetku medzi príslušníkmi potomkov rodiny Dobákovej. Opodstatnenosť tohto faktu vyplýva aj z dvojitého erbú Lukovcov /na jednej strane s atribútom Dvorov nad Žitavou – s jednorožcom a na druhej strane s atribútom Neniniec s dvomi šípami a prestreleným srdcom, z ktorého vyrastajú tri ľalie/.

Druhá najstaršia písomná zmienka o obci pochádza z roku 1243. Ide o darovací dokument uhorského kráľa, Bélu IV., ktorý túto dedinu daroval rodine Dobákovcov.

V 14. storočí sa obec rozčlenila, jej väčšia časť pripadla Lukovcom a nazývala sa Lukove Nenince.

V rámci delenia majetku väčšina nehnuteľností v Neninciach pripadla Lukovi z rodu Dobákovcov, ale mal tu svoje nehnuteľnosti aj jeho brat Dacsó (Demeter). Lukovci žili a hospodárili v obci vyše 500 rokov. Príchodom druhej vlny maďarských kmeňov na toto územie v priebehu 10. a 11. stor. sa stala obec Nenince a jej okolie časťou ranofeudálneho Uhorska.

Už koncom 10. stor. daroval kráľ Sv. Štefan určitú časť Poiplia rodu Hont-Pázmányovcom. Napriek tomu väčšina územia ostala aj v 11. stor. vo vlastníctve Kráľovstva. Jednu časť samotnej obce Nenince daroval Kráľ Sv. Štefan svojmu dvornému sluhovi Dobákovi, ktorý nasledoval Arpádovcov z Ruska a dosiahol hodnosť comesa v kráľovskom dvore. Dobákovými potomkami boli Dacsó (Deméterus) a Luka (Lukas), ktorých potomkovia si privlastnili veľkú časť územia tohto regiónu až do 18. stor. Túto časť obce Nenince tvorili Luka Nyénye – terajšia dolná časť starej obce Nenince, Dacsó Nyénye (terajšia Bátorová), Palota (Plachtince), atď.

Druhú časť územia obce Nenince daroval Belo II. Bzovickemu opátstvu premonštrátov. Usadlosti tejto časti obce Nenince sa postupom času osamostatnili na Nena alias Apáthy (Opat. N. Ves), Lesenice, Chrastince, atď.

Nenince aj s bývalými svojimi neskoršie osamostatnenými časťami ostali pod správou centrálnej moci Uhorska, vrátane 150 - ročnej tureckej okupácie územia.

Z histórie sú nám známe nasledovné pomenovania obce: *v r. 1243 sa vyskytuje meno Nénye, v r.1376 Daconene, v r.1409 Apathy seu Alsonénye, v r.*

1410 Nenyé, alias Nenyé, v r. 1773 Nenince, v r. 1920 Lukanénye, Lúka Nenince, v r. 1927 Lukanénye, Nenince.

Od 15. storočia, (1410 – 1773) sa časť obce nazývala Házasnénye a toto pomenovanie sa zachovalo až dodnes.

Obec patrila do Hontianskej župy, do roku 1960 do okresu Modrý Kameň, do roku 1968 do okresu Lučenec a od roku 1968 do okresu Veľký Krtíš. V rokoch 1938-1944 bola obec pripojená k Maďarsku.

Podľa „Monografie hontianskej župy“ vydanéj Borovským v r. 1911 Lukanyénye a Házasnénye boli do r. 1905 dve samostatné obce. V tomto roku sa zlúčili a od tej to doby používajú spoločný názov Lukanyénye. Podľa dokumentov, získaných z archívov v r. 1990-2000 obec Lukanyénye–Egyházasnénye–Házasnénye, neskôr obec Lukanyénye patrí medzi najstaršie obce v bývalej hontianskej župe.

Počas prvej Československej republiky sa v obci usadili slovenskí kolonisti. V rokoch 1938-1944 boli Nenince pripojené k Maďarsku. Po druhej svetovej vojne došlo k výrazným zmenám v obci. V roku 1952 tu založili JRD, ale len v menšinovom rozsahu. Celoobecné rozšírenie nastalo až v roku 1959.

Zaujímavosti z histórie obce Nenince

Na základe analýzy archívnych dokumentov s odborníkmi Štátneho archívu v Budapešti, Prímašského archívu v Ostrihome, riaditeľmi múzeí a odbornými pracovníkmi heraldickej komisie a heraldického registra pri MV SR sa zistili tieto zaujímavosti:

V období 150 - ročnej tureckej okupácie obidve obce Nyénye (Házašské Nenince) i Lukanyénye (Lukove Nenince) patrili pod ústredný orgán tureckej územnej správy pod Budinský sandžák (obdoba župy) a Vácske Nahije (obdoba okresu).

V tureckej dobe patrili do obce Nyénye: Egyházasnénye, Lesenice, Opat. Nová Ves, Dacsónyénye (Bátorová a Čurgov) a pustatiny Pálház a Trebušovce.

Do obce Lukanyénye patrili usadlosti Sülyk (Šulka), Fehérpatak (Príbelce), Csenke, Palota (Plachtince). Podľa dobovej mapy vzdialenosť medzi obcami Nyénye a Lukanyénye bola vyše 10 km.

Rozčlenenie obcí Nenince a Bátorová bolo na žiadosť občanov Bátorovej, ako aj podľa vtedajšieho zákona o obecnom zriadení v r. 1989.

Informácie v rámci okresu Veľký Krtíš

Po rôznych administratívnych zmenách vznikol v r. 1968 **okres Veľký Krtíš** z častí územia Lučenského a Zvolenského okresu. Lučenec okrem severovýchodnej časti patrí celý do Novohradu. Územie dnešného okresu Veľký Krtíš patrilo v minulosti k Hontu a Novohradu. Rozprestiera sa v južnej časti územia Stredoslovenského kraja. Susedí s okresmi Lučenec, Zvolen a na západe s okresom Levice. Južnú časť okresu tvorí štátna hranica s MR. Územie okresu je pomerne členité. Severnú časť tvorí Javorie, Krupinská planina, na severozápade je ohraničený Čebovskou bukovinou. Južná časť okresu má nížinný charakter a geograficky patrí do Juhoslovenskej nížiny. Prírodnou štátnou hranicou je rieka Ipeľ. Samotná Ipeľská kotlina je najúrodnejšou oblasťou okresu. Severnú časť okresu pokrývajú lesy. Poloha a dobré klimatické podmienky predurčujú okres pre poľnohospodársku výrobu. Nerastné bohatstvo okresu je hlavne v hnedom uhlí, ktoré bolo základom rozvoja priemyselného potenciálu okresu. Archeologicky nie je územie okresu

dostatočne preskúmané. Z doterajších bádání sa dá predpokladať osídlenie územia okresu od najstarších čias. Stopy najstaršieho osídlenia nachádzame najmä v Poiplí. Údolie rieky Ipeľ bolo husto obývané už v kamennej dobe. Asi tisíc rokov pred naším letopočtom ľudia začali osídľovať kraj z juhu na sever. Vystriedali sa tu rôzne kmene. Každý mal iný spôsob života a zvyk i vlastnú kultúru, ktorá sa prejavila napr. vo výrobe keramiky a rôznych predmetov. Najstarší stupeň vývoja spoločnosti na území okresu predstavuje staršia doba kamenná – **paleolit**.

3.2. Geografická poloha obce

Nenince ležia v Ipeľskej kotline v doline Čahovského potoka. Z hľadiska historického sa rozprestierajú na území Hontu.

V strede obce sa namerala nad. výška 175m nad morom, a v chotári 163 až 300 m. Členitý pahorkatinný povrch chotára s plochými chrbtami tvoria mladotretiohorné uloženiny, ktoré pokrývajú dubové a agátové lesy. Obec má v chotári hnedozemné, nivné a lužné pôdy. Tu žijúci ľudia sa stále zaoberali poľnohospodárstvom a vinohradníctvom.

Do katastrálneho územia – 1344 ha - obce Nenince spadá časť rybníka resp. vodnej nádrže Nenince, vytvorenej v doline potoka Keszi (Kosihovského potoka), do ktorej sa na základe vzoru starobylého vodného mlyna aquaduktom previedla voda z Blyžňavy (Čebovského potoka). Cieľavedomou činnosťou miestnych orgánov a Zväzu rybárov už v prvom roku po napustení bol rybník zarevírovaný a rybármi využívaný. Zaujímavosťou tejto stavby je aj fungujúca malá vodná elektrárň.

Prepojenie Kosihovského rybníka s vodnou nádržou Nenince (na spoločnom potoku) dáva predpoklad k ešte intenzívnejšiemu rozvoju športového rybárstva v obci Nenince.

Podľa vzoru pivníc a chyžiek, ktoré boli (po zavedení veľkovýrobného systému pestovania viniča a výroby vína v Neninciach) zničené, boli v rokoch 1985 – 1995 postavené dve pivničné osady „Botrányhegy-ská“ a „Mancihegy-ská“ – Sáskútská (väčšia). K nim vedúce prístupové cesty sa volajú Neninské vinné cesty, tzv. „Weinstrasse“.

Ovocinárstvo zaznamenalo vzostup najmä v druhej pol. 19. stor.. Priaznivé klimatické a prírodné podmienky Ipeľskej oblasti, mierne zvlnené svahy Ipeľskej pahorkatiny, jej juhovýchodné svahy vytvárajú optimálne podmienky pre pestovanie širokého sortimentu ovocia.

Výmera obce Nenince v ha:

z toho: poľnohospodárska pôda	985
lesné pozemky	242
vodné plochy	30
zastavaná plocha	80

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

Poľovníctvo a rybárstvo

Dubové polia, členitý terén, početné polia a príjemné podnebie vytvárajú dodnes ideálne podmienky pre prirodzený chov a lov zveri.

Podľa miestne tradovaných povestí pod košatým dubom, nachádzajúcom sa na rozhraní obcí Obeckov, Príbelce, Nenince, Sklabiná, Želovce na vrchu Szóci,

oddychoval údajne po jednej poľovačke sám kráľ Matej Hunyady. Z tohto dôvodu je tento strom výnimočne cenný a ,po dlhé stáročia občanmi spomenutých miest, chránený.

Výmera poľovného revíru bola v r. 1968 spolu 2269 ha, z toho 98 ha lesov. Na začiatku 90-tych rokov Poľovnícke združenie v Neninciach získalo späť určitú časť svojho zoštatneného revíru (20%) z rokov 1960.

Pri futbalovom ihrisku sa nachádza areál – umelá nora na cvičenie poľovných psov.

Medzi Nenincami a Bátorovou sa nachádza bažantnica Karikáš, ktorá spadá do kompetencií Slovenských lesov, závod Krupina. Patrí medzi najväčšie bažantnice v SR. Okrem lovu bažantov ponúka odstrel diviačej, dančej a srnčej zveri. V centre bažantnice je aj poľovnícka chata s kompletným vybavením a kapacitou 6 ľudí.

Zlato podhoria (neninské víno)

Jedna z najstarších a najslávnejších vinohradníckych oblastí stredovekého Uhorského Kráľovstva bola vinohradnícka oblasť - Hontiansko-podhorská vinohradnícka oblasť. K intenzívnemu rozvoju vinohradníctva a vinárstva došlo v dobe tureckého obliehania. Pivnice pod Čehovskými – Neninskými vinohradmi boli vybudované v tureckom období a slúžili nielen na spracovanie a ukladanie hrozna, ale aj ako úkryty pre obyvateľstvo prenasledované tatárskymi vymáhačmi daní pre turecké hospodárstvo.

Veľký Krtíš – Poloha okresu

Veľkokrtíšsky región leží v južnej časti stredného Slovenska. Z juhu ho ohraničuje rieka Ipel, ktorá tvorí prirodzenú hranicu s Maďarskom, zo severu Krupinská planina. V južnej časti sa rozprestiera Juhoslovenská kotlina, s charakteristickými poľnohospodárskymi a vinohradníckymi oblasťami. Severná časť sa vyznačuje lesmi a lazníckym osídlením. Na území regiónu sa nachádza niekoľko prírodných rezervácií, areálov a pamiatok (okolie Modrého Kameňa, Čeboviec, Kosihoviec, Kiarova a iné...) Z histórie vieme, že západná časť regiónu patrila do hontianskej a východná do novohradskej župy. Dôkazom záujmu šľachty, najmä o poľovačky v okolí, je niekoľko kaštieľov (Dolná Strehová, Čeláre, M. Zlievce, Modrý Kameň, Nenince, Sečianky, Želovce ...) a medzi architektoktonické skvosty patria aj niektoré sakrálne stavby (B. nad Ipľom, Dačov Lom, Malý Kameň, Pôtor, Muľa ...). V mnohých obciach je zachovaná ľudová architektúra. V našom regióne sa narodili, alebo pôsobili významní spisovatelia, národovci, maliari a priekopníci v oblasti techniky. V súčasnosti nastáva rozvoj v oblasti agroturistiky a letnej rekreácie. Vo viacerých obciach sa každoročne usporadúvajú významné kultúrno-spoločenské podujatia. Oplatí sa navštíviť Hontiansku Parádu v Hrušove, letný filmový festival "HAH" v areáli termálneho kúpaliska Dolná Strehová, múzeum bábkarských kultúr a hračiek, či viaceré dedinské múzeá (Opatovská Nová Ves, Želovce, Sklabiná, Bušince, Koláre, Hrušov, a iné ...) a podujatia. Kúpaliská sú tiež vo Vinici a Koprovnici, krytú plaváreň nájdeme vo Veľkom Krtíši. V zime je možnosť lyžovania v stredisku Lomník pri Dačov Lome. Tiež niekoľko jazier a rybníkov (Želovce, Nenince, Kosihovce, Sklabiná, Závada, Ľuboreč, vodná nádrž Kozí vrbovok) ponúka možnosť rybolovu, plávania a vodných športov.

3.3. Spolkový a kultúrny život obce

V r. 2000 oslavovala obec Nenince 1111 rokov výročia prvej písomnej zmienky o obci, nachádzajúcej sa v Cividálskom evanjeliári.

Čestní občania obce Nenince

- ❖ **László Patay-** akademický maliar, národný umelec, nositeľ Pápežského zlatého kríža, Munkácsiovej ceny a člen EU Akadémie pre vedu a kultúru.

S obcou Nenince sa spája meno významného maliara **Lászlóa Patayiho (Komárno, nar. 02.05.1932)**, ktorý tu strávil svoje detské roky po dobu 12 rokov až do vypuknutia vojny. V dobe svojho narodenia býval spolu so svojimi rodičmi – otcom László Patayom, ľudovým učiteľom a kantorom, a so svojou matkou v Kamenných Kosihách.

V Neninciach nadobudnuté hlboké detské dojmy a životné skúsenosti rozhodujúcim spôsobom ovplyvnili jeho ďalší život. Profesionálna dráha Lászlóa Patayiho sa spája v nasledujúcich rokoch s Maďarskom, najmä s mestom Győr, v ktorom vyštudoval výtvarné umenie a nadobudol diplom freskára.

L. Patay sa následne venoval pedagogickej činnosti a napriek komplikovanej dobe a pohnutému osobnému životu vytvoril jedinečné diela, ktoré boli vystavované v Sofii, Moskve, Kopenháge, Havane a v Budapešti. Jeho početné tabuľové obrazy sú dnes ozdobou bytov, súkromných zbierok a múzeí všetkých kontinentov sveta, napr. St. Peterburgskej Ermitáže, Sofijského múzea Moderného umenia, múzea Tornyaiho, Národnej galérie a Mestskej galérie v Ráckeve v Maďarsku.

Tento výnimočný sprostredkovateľ pocitu a drámy, znalec umeleckej anatómie sa stal zaslúžilým umelcom a čestným občanom Neniniec, ktorým zanechal kolekciu 11 svojich obrazov. V roku 1996 namaľoval na požiadanie obecného úradu v Neninciach oltárny obraz a spolupracoval pri tvorení interiéru v rímsko-katolíckom kostole Dobrého pastiera technikou *Al secco*.

Neninské *secco* vyniká jednoznačnou súvislosťou a myšlienkovou spätosťou medzi Osievačom a Kristom Pánom, resp. spojením pozemského bytia a transcencie. Na tento voľný let myšlienkového pochodu i tvorby diela inšpirovala umelca jeho spätosť s obcou a dielom. Toto dielo je umeleckým vyznaním a stvárnením zážitkov z umelcovho detstva, lásky k rodnej zemi a viery v Boha. Týmto majstrovským dielom sa stala kaplnka jedinečným moderným umeleckým dielom nesmierne hodnotným pre miestnych obyvateľov.

Realizácia tohto daru – 11 umeleckých diel pre obec Nenince - sa vzťahuje na závet maliara, v ktorom stanovil podmienku zriadenia výstavnej siene pre svoje obrazy. Zatiaľ sa má tento zámer realizovať v Sobášnej sieni Obecného úradu Neniniec až dovtedy, kým sa nezriadi galéria v secesnom kaštieli obce.

V júni r. 1997 sa v obci realizovala vernisáž Lászlóa Patayho, na ktorej sa zúčastnil okrem iných aj akad. maliar Sándor Vecsési, ktorý metaforicky spomenul biblický príbeh návratu márnotrátneho syna domov.

❖ **Zoltán Pintér** – assessor sv. stolice z poverenia Bratislavsko-Trnavskej arcidiecézy.

Rímsko-katolícky kňaz Zoltán Pintér (nar. 13.09.1945, Sv. Peter, okres Komárno) bol prvý-krát preložený na územie okresu V. Krtíš v r. 1973. Do Neniniec t.j. do Neninskej farnosti so 6 fíliami bol preložený v r. 1981, kde slúžil do roku 2000. Za túto dobu pripravil a vysvätil nového mladého kňaza a venoval sa príprave ďalších dvoch seminaristov z obce.

❖ **Mons. Karol Lénár**, farár neninský

Karol Lénár (nar. 7.4.1923, Dolinka) sa stal Neninským farárom v decembri r. 1950. O rok neskôr (9.12.1951) ho príslušníci ŠTB zaistili a uväznili. K. Lénára čakalo 12-ročné väzenie, 7 rokov nútených prác v priemysle, 17 rokov farárčenia vo Dvoroch nad Žitavou. V r. 1996 udelilo predstavenstvo obce Nenince v spolupráci s Nadáciou Domovina Mons. K. Lénárovi pamätnú medailu Jánoša Esterházyho, určenú pre neprávom prenasledovaných. Okrem toho mu bola udelená „Cena za dôstojnosť a chrabrosť“, ako jednému z najuznávanejších duchovných vodcov maďarskej príslušnosti na Slovensku.

Kultúrne pamiatky obce

Symboly obce:

- ✓ **erb**
- ✓ **zástava**
- ✓ **pečiatka**

Heraldickou komisiou MV SR a Obecným zastupiteľstvom boli schválené v r. 1991. Súčasne boli prijaté aj 4 heslá obce vyjadrujúce heslá symbolov i krédo vedenia obce. Tieto heslá boli vyvesené vo vstupnej hale Obecného domu v Neninciach. Po posvätení symbolov vrátane dodatočne navrhutej štandardy (28.04.1996) zdobia tieto heslá štandardy obce, umiestnené v slávnostnej sieni Obecného domu v nasledovnom znení:

- *Srdečne prijmete každého, kto prichádza s čistým srdcom a dobrým úmyslom.*
- *Nepriatelía ma viackrát zničili a hľa znova prekvitám.*
- *Mária, naša Patrónka, prijmi nás do Tvojho nepoškvrneného srdca.*
- *Svetlo čistej lásky a viery prenikne so srdc našich ľudí.*

Podľa týchto hesiel sa snažia obyvatelia Neninciev pôsobiť, žiť, pracovať, tvoriť, riadiť a zveľaďovať.

V zmysle svätoštefanského zákona o vytvorení farností pre všetky najviac 10 usadlostí bola založená tunajšia cirkevná obec Egyházasnyéne (slov. Cirkevné Nenince).

V obci sa nachádzajú dva kostoly – **Farský kostol všetkých svätých** – barokovo-klasicistický z konca 18. stor.

- **Nový kostol Dobrého pastiera.**

Obec Nenince je jednou z najstarších farských sídel na území Slovenska. V spisoch z roku 1298 sa uvádza obec ako „Dominicus sacerdos de Nenyé“ (Sväté cirkevné miesto Nenince). Podľa roku 1932 vykázaných ročných príjmov mali len 4 farnosti v Hontianskej župe príjem väčší ako farnosť Všetkých svätých v Neninciach. V tomto kostole sa nachádza jeden z najkrajších barokových drevených oltárov na okolí. Evidovanou kultúrnou pamiatkou sú aj:

- stredoveký pôvodný drevený korpus
- stredoveký zlatý kalich
- pôvodná krížová cesta (v súčasnom období je umiestnená na kalvárii v Modrom Kameni).

6. novembra 1993 bol posvätený základný kameň **kostola Dobrého pastiera**. Veriaci občania, Rímsko-katolícky farský úrad, Obec Nenince, Organizácie a podniky, pôsobiace na území obce postavili tento kostol vlastnými silami z vlastných prostriedkov, bez dotácií v hodnote nad 6 mil. Sk. za dobré dva roky. Na stene nového kostola sa nachádza mramorová tabuľa, ktorá pripomína jubilejný rok 1100-ho výročia vytvorenia maďarskej domoviny na tomto území.

Kostol, ktorý bol posvätený 27.4.1996, je ozdobou – skvostom moderného umenia. Architektom stavby je **Ing.arch. Marián Zaymus**, hlavným projektantom je **Ing. Daniel Bukov**. Jedinečné výtvarné diela, menovite cca 90 m² oltárne secco a 150x220 cm obraz znázorňujúci 1100 rokov obce Nenince, namaloval **akad. maliar Patay László**, člen Európskej akadémie vied a umení, nositeľ Pápežského zlatého kríža „PRO ECCLESIA ET PONTIFICE“. Drevořezateľské práce, korpus Krista Pána i plastiky štácií Krížovej cesty a symboly cirkvi sú dielom majstra rezbára **Jána Chovana** z Dekýša, ostatné diela sú produktami miestnych občanov. V oltári je uložená relikvia Košického mučeníka Sv. Pongráca Štefana.

V Neninciach sa nachádzali 3 krásne kaštiele:

- **Lukov kaštieľ - Klasicistický kaštieľ z pol. 18 stor.**

- **Blaškovcov kaštieľ - Klasicistická kúria z 2. pol. 18 stor.**

-**Feketeov kaštieľ – dnes ruina**

V obci sa nachádzali početné **kúrie – príbytky strednej šľachty** a sedliacke domy boli dvojaké – poddieloví poddaní a nevoľníci si stavali domy bez základov a plní poddaní s kamennými základmi. Charakteristické boli viacgeneračné dlhé domčeky pripomínajúce **čeladnícke domy**. Dodnes sa zachovali na území obce dva také domy – vo dvore Hívesa Jankusa a vo dvore Ohajdovcov. Poddaní tzv. jobbádi mali

kone, nevoľníci želiari pracovali s kravičkami alebo volmi. Triedenie občanov obce na jobbágyovcov a želiarov pretrvávalo do konca 40 rokov 20. stor.

Kolibky

Takto sa nazývajú dočasné oltáre postavené na najfrekventovanejších miestach obce v Deň Donebavstúpenia Pána, vytvorené z poľných a záhradných kvetov a zelene, od najstarších dôb dodnes. Na procesiách v tento deň sa zúčastňuje väčšina občanov obce. Je to tradičná udalosť, ktorá si zasluhuje pozornosť širokej verejnosti.

Pamätník rodiny Luka-ovcov

Od r. 1322 žila v obci šľachtická rodina Lukových. Potomkovia tejto rodiny sa hlásia k Neninciam vo veľkom počte z celého sveta (USA, CA, CH, D, H), medzi nimi aj takí, ktorých už aj starí rodičia sa narodili mimo rodnej obce Nenince.

Pomník padlých v 2. svet. vojne

Svetové vojny priniesli veľkú biedu a utrpenie pre obyvateľov obce. Veľa občanov bolo z obce vyhnaných mimo Republiky, veľa bolo uväznených a vyše 30 rodín násilne vysťahovaných do Čiech doteraz bez rehabilitácie, Za najviac nenahraditeľné sa považujú škody, ktoré utrpeli rodiny, ktorých príslušníci padli za obeť nezmyselných vojen.

Tradície a ľudové umenie obce Nenince

Neninské prostredie inšpirovalo aj umeleckú tvorbu významných hudobných skladateľov 20. storočia – ako **Béla Bartók** a **Zoltán Kodály**. Niekoľko desiatok neninských zvyklostí a ľudových piesní zachránil pre budúce pokolenia aj hudobný skladateľ **Agh Tibor**.

Kópie fonografických nahrávok Kodálya a magnetofónových nahrávok Tibora Ágha sa nachádzajú aj na Obecnom úrade. V obci Nenince tvorili významní umelci po desiatky rokov, lebo kúria Majthényiovcov bola známa svojou pohostinnosťou a podporou významných dobových umelcov z územia Uhorska. Napriek tomu neexistuje v obci plánovaná Obecná izba tradícií a ani Obecná galéria pre exponáty a umelecké diela.

Vďaka tu pôsobiacim učiteľom sa už v minulosti organizovali predstavenia ochotníckych a folklórnych súborov, dychovej hudby (tzv. gajdošov) a spevokolov.

Najúspešnejšou skupinou ľudovo-umeleckej tvorivosti boli a sú od r. 1960 **Neninskí citaristi**. Prvý citarový súbor bol vytvorený v Neninciach okolo roku 1920. Citarové skupiny (väčšinou ako seniori a juniori) sa pravidelne zúčatňovali kultúrnych a folklórnych podujatí v obci, okrese, ale aj na celoštátnych festivaloch doma i

v susednom Maďarsku. Citarové umenie Nenincov si vyslúžilo uznanie aj slávneho gitarového umelca Mátyása Príbojszkého, ktorý sa stal v r. 1995 umeleckým vodcom skupiny.

V súčasnosti má gitarový súbor 7 členov, ktorí vystupujú pod názvom „Gitarová skupina 76 Nenince“. Táto zostava hrá už od r. 1990.

Niektoré gitaristi pochádzajú z MR – z obce Sándorfalva, iné od Levíc. Medzi početné vystúpenia neninských gitaristov sa radia nasledovné:

- účasť na folklórnych slávnostiach v maďarských obciach, v gitarovom tábore Tiszakecske.
- vystúpenia v okrese V. Krtíš – na Hontianskej paráde v Hrušove, v okrese Lučenec, Levice, na folklórnych slávnostiach „Pod Poľanou“ v Detve.
- nahrávanie v rádiu v Bratislave, vystúpenie v televíznej relácii „Najkrajší kút...“ v Žiari nad Hronom, tiež v Martine, v Zuberici, a i.

□ Spolkový život obce

• **Spoločný obecný úrad**

V rámci medziobecnej spolupráce v Slovenskej republike sa obec Nenince združila s ďalšími obcami regiónu Stredného Poiplia (Bátorová, Čebovce, Kosihovce, Opatovská Nová Ves, Opava, Seľany) v záujme kvalitného, racionálneho a efektívneho zabezpečovania výkonu prenesených úloh štátneho sektoru na samosprávu v samosprávnych funkciách, v oblasti vodného hospodárstva, ochrany prírody, telesnej kultúry, zdravotnej starostlivosti, pozemných komunikácií, územného plánovania a stavebného poriadku, regionálneho rozvoja cestovného ruchu a školstva.

Sídlom spoločného obecného úradu je obec Čebovce. Štatutárnym orgánom v pracovno- právnych vzťahoch zamestnancov spoločného obecného úradu a v majetko-právnych veciach, týkajúcich sa len spoločného obecného úradu, je starosta obce Čebovce.

• **Mikroregión - Údolie Čebovského potoka – združenie obcí**

Obec Nenince je taktiež jednou z 10 členov mikroregiónu pod názvom – „Údolie Čebovského potoka“ – združenie obcí, so sídlom v Čebovciach. Predsedom spoločnej úradovne pre obce je starosta Čeboviec.

Cieľmi tohto záujmového združenia je riešiť záujmy na rozvoji členských obcí v oblastiach – *hospodárstva, infraštruktúry, spoločného územného plánovania*

- *rozvojových projektov a investícií*
- *rozvoja a spolupráce spoločenských inštitúcií, školstva, kultúry športu*
- *výskumu a inovácií*
- *zlepšenia životného prostredia*
- *zdravotníckej starostlivosti*
- *bezpečnosti a ochrany.*

V r. 2002 sa na základe dlhoročnej spolupráce uzavrela partnerská zmluva medzi Čebovským mikroregiónom a maďarským mikroregiónom Vnútný Cserhát (pôvodný názov „Belső Cserhát“), do ktorého spadá okolie Balašských Darmôt.

Cieľom oboch mikroregiónov je sústrediť sa na cezhraničný spoločný rozvoj a na vytváranie a realizáciu spoločných plánov, čím sa majú uspokojiť potreby cieľových skupín. Zároveň sa získajú nové kontakty a možnosti, ale predovšetkým skúsenosti do budúcnosti s využívaním integračných možností v spolupráci s EÚ.

Dňa 26.9.2003 sa uskutočnilo v obci Terany v Maďarskej republike slávnostné podpísanie dohody o spolupráci medzi slovenským mikroregiónom „Údolie Čebovského potoka“ a maďarským mikroregiónom „Belső Cserhát“ so sídlom predstavenstva v obci Herencsény.

Zastupiteľstvá obidvoch strán sa dohodli na vzájomnej spolupráci, napomáhajúcej rozvoju príslušných regiónov najmä ohľadne možností, ktoré ponúka vstup dotýčnych krajín do EÚ.

Ide najmä o starostlivosť a upevňovanie vzájomných družobných vzťahov v oblasti sociálnej, hospodárskej, vzdelávacej, kultúrnej a športovej. V oblasti školstva sa partnerskými mikroregiónmi zabezpečuje vzájomné vyučovanie národnostných jazykov a vzájomné dodávanie učebných pomôcok a materiálov.

Oficiálnymi zástupcami vedenia príslušných mikroregiónov sú predsedovia správnych rád príslušných mikroregiónov.

Mikroregión "Údolie Čebovského potoka" vstúpil pri tejto príležitosti do maďarského grantového programu "Leader", ktorý sa zameriava na spoločné aktivity ohľadne hospodárskeho rozvoja vidieka.

- **RVC Regionálne vzdelávacie centrum združení obcí so sídlom v Rimavskej Sobote**

Obec aktívne spolupracuje s Regionálnym vzdelávacím centrom, ktoré ponúka rozsiahle školiacie možnosti v rôznych oblastiach, ktoré sú prospešné najmä pre obce.

- **Ipeľský Euroregión** so sídlom v Šahách

Ide o ochranárske a kultúrne združenie Poiplia, ktoré bolo založené v r. 1992. Cieľom je rozvíjať a uplatňovať zásady ochrany životného prostredia a kultúrnych hodnôt v povodí Ipeľa (5150km²), v spolupráci so svojou partnerskou organizáciou v MR so sídlom v Balašských Ďarmotách s Ipoly Únió. Ide o spoločnú ochranu a riešenie vzniknutých problémov povodia rieky ako komplexného celku.

- **Spoločenstvo obcí regiónu Poiplia**

V zmysle zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení je obec zodpovedná za zásobovanie obce pitnou vodou a zodpovedá za odvádzanie odpadových vôd, ktoré vzniknú na území obce. V súčasnom období dodávku pitnej vody ako aj odkanalizovanie v prevažnej miere zabezpečuje na území Banskobystrického samosprávneho kraja Stredoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. Banská Bystrica.

Medzi najvýznamnejšie vodovody v sústave patrí i Hriňová - Lučenec - Filakovo /HLF/, zásobuje okresy Zvolen, Detva, Poltár, Lučenec, Veľký Krtíš.

V rámci okresu Veľký Krtíš sa implementuje projekt /ISPA/ **"Zásobovanie južnej časti okresu Veľký Krtíš pitnou vodou"**. Spoločenstvo obcí regiónu Poiplie" so sídlom na Obecnom úrade v Opatovskej Novej Vsi, uzavrelo dňa 16.01.2003 so Stredoslovenskou vodárenskou spoločnosťou a.s. Banská Bystrica - Dohodu o postúpení práv, povinností a záväzkov na stavbu "Zásobovanie južnej časti okresu Veľký Krtíš pitnou vodou".

Z celkového počtu 71 sídiel okresu nemá vybudovaný verejný vodovod na dodávanie kvalitnej pitnej vody vyhovujúcej STN 75 7111 - pitná voda, ako aj smernici EÚ 98/83/ES o kvalite pitnej vody - celkom 39 obcí. Opatrenie zabezpečenia zásobovania pitnou vodou má jednoznačnú prioritu legislatívy Spoločenstva. Opatrenie je zamerané na výstavbu vodárenskej sústavy na riešenie deficitu kvalitnej pitnej vody v obciach s najvyšším znečistením podzemných vôd. Riešený projekt pozostáva celkom z 5 stavieb pre zabezpečenie zásobovanosti pitnou vodou 39 obcí okresu teda celého Poiplia. Jednotlivé stavby pozostávajú z výstavby prívodných

potrubí, výtlačných potrubí, vodojemov s prislúchajúcimi objektami, čerpacích staníc a napojenia vodných zdrojov do vodovodnej sústavy.

- **ZMOVR VEĽKÝ KRTÍŠ**

Obec je členom Združenia miest a obcí Slovenska Veľkokrtíšskeho regiónu.

- **Základná organizácia mládeže LUNÉMIK SMM v Neninciach**

Organizácia bola založená s cieľom pre zachovanie a rozvoj kultúry a kultúrno-historických tradícií, vzdelávanie a popularizáciu výsledkov vedy, rozvíjanie turistiky, športu a ochrany životného prostredia, medziľudských vzťahov v oblasti spoločenského a kultúrneho života, na ochranu historických a kultúrnych pamiatok, politologického vzdelávania mladých, vydávania a rozširovania publikácií a propagačných materiálov s mládežníckou tematikou. SMM Lunémik Nenince bol založený 15.5.2001 ako mládežnícka organizácia, registrovaná na MV SR s vypracovaným štatútom a plánom činnosti.

Poľovnícky zväz

V súčasnosti eviduje 21 členov.

Zväz záhradkárov

V súčasnosti eviduje 25 členov.

Protipožiarna ochrana	
jednotky požiarna ochrany	áno
požiarne vozidlá	áno

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

Zoznam družobných obcí

- **Gyergyócsomafalva – Rumunsko**

Pri príležitosti miliecentária 2000 sa uskutočnila Rumunská návšteva, ktorá bola opätovaná v lete tohto roku. Spolupráca sa vzťahuje najmä na oblasť kultúry.

- **Magyarnándor – Maďarsko**

Spolupráca v oblasti obchodných záležitostí (produkty obecného podniku služieb)

- **Dány - Maďarsko**

Spolupráca sa uzavrela ešte počas aktívnej činnosti príslušných JRD medzi ich predsedami, ktorí následne preniesli kompetencie na obce. Družobná obec ponúka možnosti termálneho kúpaliska a letnej ubytovne pri Balatone, ktoré využívajú namä Neninskí futbalisti.

□ **Ukrajina**

Pod vplyvom povodní, ktoré zastihli územie Ukrajiny sa uskutočnila dobročinná akcia v obci pre vývoz jedla a oblečenia pre postihnuté oblasti. Na základe poskytnutej pomoci sa uzavrel družobný vzťah.

Publikácie

V rokoch 1996 – 2000 vydal Obecný úrad Nenince o obci 3 monografické diela (prvé dve vydania v maďarskom a tretie vydanie v slovenskom jazyku) a pri príležitosti 1100 rokov výročia obce maďarsko-slovenské obrázkové leporelo.

5. Obyvateľstvo¹

Obec Nenince so svojimi 1394 obyvateľmi je tretím najväčším sídelným útvarom vo Veľkokrtíšskom okrese. Viac obyvateľov majú len okresné mesto Veľký Krtíš (14 212) a Vinica (skoro 2 000 obyvateľov). Z regionálneho hľadiska patrí obec Nenince medzi najväčšie a najvýznamnejšie obce regiónu Stredného Poiplia, ukazovateľmi čoho sú nasledovné údaje:

- priemerný vek obyvateľstva - 35,2 r.
- podiel práceschopného obyvateľstva - 59,1 %.

Historický vývoj počtu obyvateľov			
rok	počet obyvateľov	rok	počet obyvateľov
1869	672	1950	1 038
1880	528	1961	1 134
1890	643	1970	1 243
1900	782	1980	1 314
1910	827	1991	1 370
1921	813	2001	1 394
1930	878		

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

STUPEŇ EKONOMICKEJ AKTIVITY OBYVATEĽSTVA

Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity						
Pohlavie	Osoby ekonomicke aktívne					
	spolu	v %	z toho:			
			na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci v rod. Podniku	nezamestnaní
muži	344	51,3	0	0	0	103
ženy	287	39,7	23	3	0	84
spolu	631	45,3	23	3	0	187

Zdroj: Štatistický úrad v Banskej Bystrici, 2001

¹ Základné údaje o obyvateľstve – trvale bývajúce obyvateľstvo podľa veku, podľa národnosti, podľa náboženského vyznania – sa nachádzajú v prílohe A.

**BÝVAJÚCE OBYVATEĽSTVO EKONOMICKY AKTÍVNE PODĽA POHLAVIA,
DOCHÁDZKY DO ZAMESTNANIA A PODĽA ODVETVIA HOSPODÁRSTVA**

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamest.
Poľnohosp., poľovníctvo a súvisiace služby	81	44	125	15
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	5	6	11	7
Ťažba nerastných surovín	11	0	11	10
Priemyselná výroba	38	65	103	31
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	18	3	21	18
Stavebníctvo	79	12	91	21
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motor. vozidiel, motocyklov	11	38	49	17
Hotely a reštaurácie	1	4	5	0
Doprava, skladovanie a spoje	14	7	21	12
Peňažníctvo a poisťovníctvo	2	3	5	3
Nehnutelnosti, prenajímanie a obchodné služby, výsk.	3	3	6	5
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	15	18	33	17
Školstvo	6	20	26	10
Zdravotníctvo a soc. starostlivosť	3	22	25	15
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	4	4	8	3
EA bez udania odvetví	53	38	91	13
Spolu	344	287	631	197

Zdroj: Štatistický úrad v Banskej Bystrici, 2001

V obci je 395 nepracujúcich dôchodcov, z toho 146 mužov a 249 žien.

Nezamestnanosť

Okres Veľký Krtíš zaujíma počtom nezamestnaných popredné miesto v rámci Banskobystrického kraja. Ročný prítok evidencie nezamestnaných v roku 2002 sa vyznačuje viacerými vzostupmi a poklesmi. Pokles nastáva v jarných mesiacoch v dôsledku začiatku sezónnych prác v poľnohospodárstve, lesníctve a stavebníctve. Na jeseň tento pokles vystrieda postupný nárast. Ročný odtok evidencie nezamestnaných v roku 2002 má vyrovnaný charakter. Najvyššie odtoky evidovaných nezamestnaných boli zaznamenané v jarných mesiacoch.

Vývoj miery nezamestnanosti je priamo úmerný vývoju počtu evidovaných nezamestnaných. Klesajúca tendencia počtu poberateľov podpory v nezamestnanosti je zapríčinená tým, že občania sú vyradovaní na krátkodobé pracovné pomery v poľnohospodárstve, stavebníctve.

Najväčšie problémy s uplatnením na trhu práce majú absolventi. Vývoj dynamiky rastu počtu absolventov má skôr klesajúcu tendenciu. Najvyšší prítok bol v máji a júni 2002 a tiež mesiacoch júl, august a september po evidovaní tých absolventov, ktorí sa nedostali na ďalšie štúdium. Kľúčovým problémom v okrese naďalej zostáva vysoký počet evidovaných nezamestnaných, ktorý sa nelíši od predchádzajúcich rokov.

Najčastejšou oblasťou zamestnania a podnikania zostáva v okrese poľnohospodárstvo.

Potravinársky priemysel má dominantné postavenie v južnej časti Banskobystrického kraja – medzi najvýznamnejších spracovateľov patrí Mliekareň V. Krtíš a novovybudovaná mraziareň Vinica, a.s., ktorá výškou svojej produkcie patrí medzi najväčších výrobcov zeleniny na Slovensku a pritom cca 30% z jej celkovej produkcie je určené na export do krajín EÚ.

Tabuľka – Prehľad EN s percentuálnym pomerom k celkovému počtu EN v okrese V. Krtíš

Obec	EN so SŠ v %*	spolu EN	stupne vzdelania			vekové kategórie			dĺžka evidencie		
			úplné stredné s maturitou	úplné stredné všeobecné s maturitou	úplné stredné odborné s maturitou	čerství absolventi	stredná veková kategória	nad 45 rokov	do 12 mesiac.	12 - 24 mesiac.	nad 24 mesiac.
Nenince	29,83	181	16	3	35	41	100	24	94	40	47
celkom		4784	426	178	731	881	2485	1065	2161	1075	1548
Celkom v % **		27,9	8,9	3,72	15,28	18,41	51,94	22,26	45,17	22,47	32,35

Zdroj: NÚP Veľký Krtíš – Štatistika EN k 31.8.2003

*percentuálne zastúpenie SŠ vzdelaných osôb, evidovaných na OÚP v rámci jednotlivých obcí okresu V. Krtíš.

**percentuálne zastúpenie vo vzťahu k celkovému počtu EN na OÚP v sledovaných obciach regiónu.

V obci je 87 dlhodobých EN, čo je 6,02% z celkového počtu obyvateľov obce.

V obci je podľa posledného prieskumu zo dňa 31.10.2003 – 174 EN.

V okrese V. Krtíš je podľa poslednej evidencie „Voľných pracovných miest, oznámených úradu práce (august 2003) zamestnávateľmi“ - 78.

VZDELANOSŤ OBYVATEĽSTVA

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	muži	ženy	spolu
základné	150	283	433
Učňovské (bez maturity)	248	131	379

Stredné odborné (bez maturity)	2	1	3
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	37	19	56
Úplné stredné odborné (s maturitou)	47	107	154
Úplné stredné všeobecné	18	28	46
Vyššie	2	0	2
Vysokoškolské bakalárske	0	1	1
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	21	15	36
Vysokoškolské doktorandské	1	0	1
Vysokoškolské spolu	22	16	38
Vysokoškolské podľa zamerania:			
-univerzitné	8	11	19
-technické	6	2	8
-ekonomické	1	0	1
-poľnohospodárske	6	2	8
-ostatné	1	1	2
Ostatní bez školského vzdelania	4	0	4
Deti do 16 rokov	141	138	279
Úhrn	671	723	1394

Zdroj: Štatistický úrad v Banskej Bystrici, 2001

Deti a žiaci ZŠ	žiaci a študenti			
	spolu	v tom		
		z učilišť. (SOU)	zo stredných škôl	z vysokých škôl
143	26	4	13	9
138	31	5	19	7
281	57	9	32	16

Zdroj: Štatistický úrad v Banskej Bystrici, 2001

Cenzové domácnosti rodinné podľa počtu závislých detí evidujú v obci 26 neúplných rodín a 171 úplných rodín. Najpočetnejšie rodiny sú rodiny s počtom závislých detí 1 – 2.

Zdroj: Štatistický úrad v Banskej Bystrici, 2001

Počet závislých detí	Úplné rodiny		Neúplné rodiny
	ženy ekon. aktívne	ženy ostatné	
1	55	10	17
2	79	13	7
3	10	2	2
4+	2	0	0
spolu	146	25	26

Demografická charakteristika

Okres sa vyznačuje veľmi nízkou dynamikou, ktorá má dlhodobú tendenciu a je charakteristická pre okresy na juhu SR.

Prirodzený prírastok (úbytok) obyvateľstva

(osoby)

Okresy / kraj	Rok					
	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Veľký Krtíš	-50	-93	-131	-113	-126	-164

Zdroj: 1. Regionálne porovnania v SR 1997, 1998, 1999, 2000, ŠÚ SR

2. Pohyb obyvateľstva Banskobystrického kraja v roku 2001, KS ŠÚ SR v BB

Z pohľadu budúceho vývoja súčasná demografická štruktúra nevytvára priaznivé predpoklady pre zvýšenie počtu obyvateľstva z vlastných zdrojov.

Za predpokladu prehlbovania týchto tendencií by sa mal počet obyvateľov okresu mierne znižovať, pričom sa bude prehlbovať proces starnutia obyvateľstva, dôkazom čoho je zvýšenie priemerného veku u oboch pohlaví, zhoršenie indexu starnutia, ako aj predĺženie strednej dĺžky života pri narodení u oboch pohlaví. V roku 2001 došlo k celkovej stagnácii počtu obyvateľov.

Historický vývoj počtu obyvateľov			
rok	počet obyvateľov	rok	počet obyvateľov
1869	672	1950	1 038
1880	528	1961	1 134
1890	643	1970	1 243
1900	782	1980	1 314
1910	827	1991	1 370
1921	813	2001	1 394
1930	878		

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

Pohyb obyvateľstva v roku 2001	
	počet obyvateľov
živonarodení	15
zomrelí	5
prirodzený prírastok (-úbytok)	10
pristáhovalí	17
vystáhovalí	12
saldo migrácie	5
celkový prírastok (-úbytok)	15

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

Veková štruktúra podľa SODB 2001	
vek	počet obyvateľov
predproduktívny	267
produktívny	856
poproduktívny	271
nezistený	-
index stárnutia	101,50
priemerný vek	36,5

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2000

Migrácia obyvateľstva

Migračný prírastok (úbytok)

(osoby)

Okresy / kraj	Rok					
	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Veľký Krtíš	14	14	94	25	5	-53

Zdroj: 1. Regionálne porovnania v SR 1997, 1998, 1999, 2000, ŠÚ SR

2. Pohyb obyvateľstva Banskobystrického kraja v roku 1996 až 2001, KS ŠÚ SR v BB

V. Krtíš patrí medzi okresy s najväčším úbytkom obyvateľstva za rok 2001 – 53. Predpokladané príčiny tohoto stavu sú nasledovné:

Ceny pozemkov, domov, bytov, rozširovanie individuálnej bytovej výstavby, nové pracovné príležitosti a pod.

Podľa posledného sčítania sa zaznamenali podľa druhu pobytu a pohlavia v obci Nenince nasledovné údaje:

Bývajúce obyvateľstvo:	1 394
Dočasne neprítomné obyvateľstvo:	34
Bývajúce prítomné obyvateľstvo:	1 360
Dočasne prítomné obyvateľstvo:	10
Prítomné obyvateľstvo:	1 370.

Sídelná štruktúra

Urbanizačný proces prebiehajúci na území Slovenska v minulosti zásadne neovplyvnil sídelnú štruktúru okresu. Územie okresu je málo zaľudnené (55,3 obyv./km²). Obyvateľstvo žije v rozptýlenom vidieckom osídlení v 71 obciach, z ktorých sú len dve mestá – Veľký Krtíš – 14 013 obyv. (sčítanie obyv. 2001) a Modrý Kameň, ktorý je počtom obyvateľov 1 434 najmenším mestom v SR.

Obcí s počtom obyvateľov do 1000 je 63, od 1001 do 2000 je 7. V oboch uvedených mestách žije 33,0% obyv. okresu. Obce s počtom obyvateľov nad 1 000 sa nachádzajú v južnej časti okresu pozdĺž hraničnej rieky Ipel' s Maďarskou republikou.

5. Infraštruktúra

Na základe analýzy východiskovej pozície pre štrukturálnu adaptáciu výrobných podnikov a závodov v obci i v rámci okresu, založenej na monitorovaní vývoja a na dostupných štatistických podkladoch je možné konštatovať, že súčasný stav je produkčne, sídelne a infraštruktúralne poddimenzovaný.

5.1 Základná infraštruktúra²:

5.2 Technická infraštruktúra

- Vybavenosť obce vodovodmi, kanalizáciou a plynovodmi

V obci bol zavedený plyn v roku 2002. V obci sa nachádza 371 rodinných domov, z toho je 75 neobývaných. V súčasnosti sa dokončila výstavba 8 ks nových sociálnych bytov, ktoré sú po kolaudácii.

Z hľadiska dopravy a dodávky plynu má základný význam medzištátny plynovod BRATSTVO VVTL DN 700, PN 6,4 Mpa. Vlastný odber zemného plynu sa realizuje aj zo súbežného plynovodu DN 100 prostredníctvom odbočiek a prípojok pre jednotlivé sídelné útvary. V obci sa realizovala výstavba kanalizácie a čistiarne odpadových vôd.

Výstavba vodovodu sa implementuje v súčasnosti v rámci fondu ISPA.

/Tieto potreby obce sú špecifikované v akčných plánoch./

V obci sú v prevádzke nasledovné zariadenia:

Kanalizácia	
Stav	vybudovaná
Investor	Obec Nenince
% dokončenie	100 %
Investičné náklady (Sk)	16 975 000

Vodovod	
Stav	vybudovaný
Investor	Obec Nenince
% dokončenie	100 %
Investičné náklady (Sk)	14 500 000
Vodný zdroj	vlastný
Dĺžka (v km)	5.9

Plynofikácia	
Stav	Vybudovaná
Investor	Jednotlivé podniky SPP
% dokončenia	100 %
Investičné náklady (Sk)	

Zdroj: OcÚ Nenince

² Základné údaje o domovom a bytovom fonde – ukazovatele úrovne bývania a vybavenosti domácností, neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti – sú uvedené v prílohe B.

- Elektrické siete

Obec je v rámci okresu Veľký Krtíš zásobovaná elektrickou energiou linkami 110 kV VVN elektrickej energie a to vedením Lučenec – Veľký Krtíš a Veľký Krtíš – Malé Zlievce – Rimavská Sobota.

Vo Veľkom Krtíši je tiež rozvodňa VVN/VN s trojfázovým transformátorom 2 x 25 MVA, odkiaľ vedú zásobovacie zariadenia VN 22 kV lúčovite do jednotlivých sídelných útvarov a k väčším odberateľom.

V obci sa má v budúcnosti vykonať rekonštrukcia miestneho rozhlasu a verejného osvetlenia po dĺžke celej obce.

/Táto potreba je uvedená v akčných plánoch./

5.3 Sociálna infraštruktúra

5.3.1 Školstvo

- Materská škola – 1 trieda – alternatívna
  - 1 trieda - slovenská
- Základná škola – 1. stupeň – maďarské oddelenie – 20 žiakov
  - slovenské oddelenie – 49 žiakov.
- Umelecká škola – vysunuté pracovisko Základnej umeleckej školy V. Krtíš, funguje v priestoroch kultúrneho domu.

- Verejná obecná knižnica je momentálne mimo prevádzky, má byť rozšírená o zakúpenie počítačovej techniky a zavedenie internetu. V súčasnosti je v evidencii 5374 knižných jednotiek spolu a za rok 2002 67 registrovaných čitateľov.

- Kultúrno-výchovné zariadenie – kultúrny dom.

- občianske združenie „Detské srdiečko v objatí“, pod záštitou ktorého funguje I-dom a organizovanie osláv pre deti.

- pastoračné centrum – organizuje viacdňové stretnutia mladých kresťanov z okolitých obcí (Bátorová, Opat. Nová Ves, Lesenice, Chrastince, Slov. Ďarmoty), birmovné sústreďenia (domáce kino, stolný tenis).

V Neninciach bola plnoorganizovaná základná škola od začiatku rozvoja školstva. V rámci tzv. „socialistickej integrácie“ školského systému bola zredukovaná na 1.-4. ročník. Samotná budova bola tak schátralá, že v roku 1992 počas vyučovacieho obdobia sa zrútila jedna klenba budovy. Školská budova bola rekonštruovaná za aktívnej účasti obce.

Počet škôl a predškolských zariadení	
materské školy	1
základné školy 1. - 4. ročník	2
základné školy 1. - 9. ročník	-

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

Kultúra	
	počet
kultúrne domy vr. PKO	1
verejné knižnice vr. pobočiek	1
knižničný fond spolu	5 669
používatelia spolu	72
kiná stále	1
sedadlá spolu	224

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

Kostoly, smútočné služby	
	počet
rímskokatolíckej cirkvi	2
evanjelickej cirkvi a.v.	-
ostatných cirkví	-
domy smútku	1
cintoríny	2

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

Športové zariadenia	
	počet
telocvične spolu	-
štadióny otvorené	1
ihriská: pre futbal	1
školské	-
ostatné	-
ostatné športové zariadenia	-

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

5.3.2 Zdravotníctvo

V obci sa nachádza zdravotné stredisko, v ktorom priestory obce prenajímajú:

- 1 lekár pre dospelých
- 1 detský lekár
- 1 gynekológ, ordinuje 1x do týždňa.

Budova zdravotného strediska sa má rekonštruovať – strecha budovy je v narušenom stave.

Tieto zdravotnícke služby sú doplňované neďaleko sa nachádzajúcou lekárňou „Pod platanom“, s každodenným prevádzkovaním.

Zdravotníctvo, kúpeľníctvo	
ambulancie praktického lekára - počet	1
lekárne a výdajne liekov - počet	1
kúpele:	-
Sociálna oblasť:	-

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

5.4 Doprava a telekomunikácie

Rozvoj dopravnej a telekomunikačnej infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň jej obyvateľov. Územie okresu V. Krtíš je charakteristické vysokým podielom ciest II. a III. triedy a tiež mostných objektov do 10 m dĺžky

Zo štátnej dotácie vo výške 9 mil. Sk sa vykonala v obci komplexná rekonštrukcia 2,2150 km cestného telesa.

Na území Banskobystrického kraja sa nachádzajú tri dopravné spoločnosti Slovenskej autobusovej dopravy so sídlami v B. Bystrici, Zvolene a Lučenci, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú v procese transformácie. (t.č. akciové spoločnosti s väčšinovou účasťou štátu). Súkromní dopravcovia sa podieľajú na trhu pravidelnej hromadnej autobusovej dopravy len min. mierou.

Za roky 2000-2001 zaznamenáva preprava osôb pokles o 10,1%, ktorá súvisí s výkonnosťou ekonomiky, vysokou mierou nezamestnanosti a rozvojom individuálnej automobilovej dopravy.

Doprava a komunikácie	
dĺžka miestnych komunikácií v km	16,4
z toho bezprašné	6,6
dĺžka vybudovaných chodníkov v km	2,0
počet liniek autobusovej osobnej dopravy (diaľkové, medzištátne)	-
počet autobusových liniek miestneho významu (medzimestské)	2
počet staníc a zastávok vlakov	-

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

- **Telekomunikačná infraštruktúra**

V oblasti služieb, poskytovaných prostredníctvom mobilnej siete sú mobilné operátori prevádzkujúci analógovú sieť NMT 450 MHz, digitálnu sieť GSM 900 MHz, GSM 1800 MHz a UMTS.

Vysielanie rozhlasových a televíznych programov pre držiteľov licencií je zabezpečované na základe zmluvných vzťahov alebo prostredníctvom siete vlastných vysielačov držiteľov licencií. Niektoré oblasti nemajú pokrytie TV signálom.

V obci sa nachádza pošta s PSČ 99126, ktorá slúži zároveň i okolitým obciam.

Internetizácia

V akčnom pláne je identifikovaná potreba zavedenia a sprístupnenia internetu v obecnej knižnici.

V priestoroch kultúrneho domu sa nachádza I-dom (2+1 zamestnancov), ktorý ponúka svoje služby – 2 počítače, prístup k internetu a iné kancelárske služby – pre verejnosť.

Poskytované služby

V rámci obce sú poskytované služby primerané. Do vlastníctva obce spadá OcÚ Nenince – Obecný podnik služieb, výroby a obchodu s prevádzkárňou v obci Nenince.

V obci funguje občianske združenie I-dom, ktoré sprístupňuje 3 počítače a internet. Sídlí v kultúrnom dome a má 2+1 zamestnancov.

Požiarne záchranná služba v obci nefunguje.

Sociálne služby

Obec zabezpečuje opatrovateľskú službu pre bezvládných ľudí, v počte 5+2 zamestnanci.

Nevyužitý priestor

Bývalé laboratórium sa nachádza v dezolátnom stave. Po rekonštrukcii by sa mohlo využiť na prenájom pre zahraničných investorov, ktorí prejavili záujem najmä o oblasť drevovýroby.

Do kompetencií obce Nenince spadajú nasledovné orgány:

- Obecný úrad
- Materská škola
- Základná škola
- Kultúrny dom
- Verejné osvetlenie
- Miestny rozhlas
- Dom smútku
- Obecný podnik služieb, výroby a obchodu
- Občianske združenie I-dom
- Budova zdravotného strediska

Za posledné obdobie sa v obci vybudovali v rámci základnej infraštruktúry nasledovné zariadenia:

- verejný vodovod
- plynovod
- asfaltové miestne komunikácie
- regionálna skládka odpadov

- kanalizácia a ČOV sa nachádzajú pred ukončením

Do vlastníctva obce Nenince spadajú:

- Dom služieb
- Obecný podnik služieb, výroby a obchodu
- 2 secesné kaštiele
- 23 stavebných pozemkov s infraštruktúrnym vybavením (voda, plyn, kanalizácia, elektrina, komunikácie)

Infraštruktúrne je obec Nenince prepojená s obcou Bátorová (402 obyv.) a Opatovská Nová Ves (659 obyv.).

Blízkosť maďarských hraníc, prírodné krásy, remeselnícke tradície a bohaté tradície živnostníctva a podnikania v obci vytvárajú dostatočný potenciál pre zintenzívnenie podnikateľských aktivít a živnostníctva.

Predpokladaná priechodnosť hraníc s MR a následná blízkosť priemyselných a obchodných centier v Maďarsku: Balassagyarmat 8 km, Vác 30 km, Szécsény 15 km, Rétság 20 km na jednej strane a kvalitné vína, ovocie, 45 ha vodná plocha, bažantnica – Karikáš, rozprestierajúca sa sčasti v katastrálnom území obce Nenince vytvárajú predpoklad pre rozvoj vidieckej turistiky, obchodu i výroby.

Najväčším problémom v obci bol do roku 1989 nedostatok pitnej vody. Ani v jednej z vyše 350 rodinných studní v obci nie je zdravotne nezávadná voda. Z tohto dôvodu sa vybudoval verejný vodovod s vodojemom na Makre (233 m.n.m.), vybudovalo sa 5 studní v údolí Bieleho (Čehovského) potoka a položilo sa rozvodné potrubie vody v obci spolu s plynovodom v r. 1992 – 1994.

– v období rokov 1960 – 1986 boli v obci penetrované miestne komunikácie, bol postavený Obecný dom (predtým zvaný Spoločenský dom), Dom služieb, nové futbalové ihrisko a cintorín s Domom smútku.

Analýza hospodárstva okresu

Na základe analýzy východiskovej pozície pre štruktúrnú adaptáciu výrobných podnikov a závodov v okrese založenej na monitorovaní vývoja a na dostupných štatistických podkladoch je možné konštatovať, že okres je produkčne, sídelne a infraštruktúrne poddimenzovaný.

Vlastnícka štruktúra

Čo sa týka vlastníckej štruktúry, v okrese sa nachádza len jeden štátny podnik, Slovenský plynárenský priemysel š.p. Divízia Slovtransgaz, KS 03 Veľké Zlievce, ostatné priemyselné podniky sú akciové spoločnosti, spoločnosti s ručením obmedzeným a verejné obchodné spoločnosti.

K 31.12.2001 bolo v obchodnom registri v odvetví priemyslu zapísaných 62 subjektov, z toho 56 tvorili subjekty so súkromným domácim vlastníctvom a 10 so zahraničným a medzinárodným vlastníctvom.

Odvetvová štruktúra

Priemyselnú základňu okresu tvorí 5 najdôležitejších podnikov s počtom pracovníkov nad 50 – Priemysel palív, strojársky priemysel, textilný priemysel, potravinársky priemysel.

Z hľadiska mobility 55,36% zamestnancov dochádza do zamestnania v rámci okresu, 1,34% z iných okresov a 43,30% býva v sídle okresu.

K najvýznamnejším podnikom patrí Krtíšska mliekareň s výrobným programom, zameraným na výrobu mlieka, ochutených druhov mlieka a iných nápojov (ovocné nektáre) a Vinica a.s. s výrobným zameraním na mrazené výrobky.

Jedným z dôležitých prvkov dotvárajúcich podnikateľskú ale aj sociálnu štruktúru sú podnikatelia, živnostníci a subjekty zamestnávajúce menej ako 25 osôb.

Rizikové faktory

Realizácia jednotlivých krokov ekonomickej reformy (osobitne liberalizácia cien a devalvácia meny) mali za následok zastavenie niektorých druhov výrob, posunutie niektorých výrobkov do nepredajných polôh a následne stratu vnútorného a zahraničného trhu, nesolventnosť a útlm investičnej činnosti.

5.5 Environmentálna infraštruktúra

Obec vypracovala a podala na Okresný úrad Odbor životného prostredia „Program odpadového hospodárstva“, ktorý je schválený do r. 2007.

Skládky komunálneho odpadu	
Počet nepovolených skládok	0
Počet riadených skládok	1

Zdroj: OcÚ Nenince

Životné prostredie

Medzi hlavné ciele regionálneho rozvoja na úseku starostlivosti o životné prostredie patrí

- Starostlivosť o kultúrne dedičstvo a o obnovu a revitalizáciu pamiatkového fondu
- Zlepšenie technickej infraštruktúry regiónu
- Opatrenia na ochranu a tvorbu životného prostredia
- Obmedzenie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie
- Podpora efektívneho využívania prírodných zdrojov regiónu.

Starostlivosť o vodný fond je zabezpečovaná poverenými organizáciami - Slovenský vodohospodársky podnik š.p. Banská Štiavnica, Lesy Slovenskej republiky š.p. Banská Bystrica a Slovenský hydrometeorologický ústav Bratislava nástrojmi vodného plánovania.

Územie kraja je z hľadiska hydrologického členené na tri čiastkové povodia: Hron, Ipeľ a Slaná.

Pre čiastkové povodie Ipeľ do V. triedy čistoty bolo zaradených v skupine ukazovateľov A – 41,1 km dĺžky toku, v skupine ukazovateľov C – 45,3 km dĺžky toku, v skupine ukazovateľov D – 11,6 km dĺžky toku, v skupine ukazovateľov E – 149,83 km sledovanej dĺžky toku.

Poznámka: STN 75 7221 Klasifikácia kvality povrchových vôd, platnej od januára 1999 klasifikuje povrchové vody do 5 tried čistoty. 1. trieda – veľmi čistá voda, 2. trieda – čistá voda, 3. trieda – znečistená voda, 4. trieda – silne znečistená voda, 5. trieda – veľmi silne znečistená voda.

Horné povodie Ipľa patrí medzi 4 CHVO Banskobystrického kraja.

Na základe zákona o obecnom zriadení je obec zodpovedná za zásobovanie obce pitnou vodou a zodpovedná za odvádzanie odpadových vôd, ktoré vzniknú na území obce. V súčasnom období dodávku pitnej vody ako aj odkanalizovanie v prevažnej miere zabezpečuje na území Banskobystrického samosprávneho kraja Stredoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. Banská Bystrica. Kostru vodovodov tvorí „Stredoslovenská vodárenská sústava“, v ktorej sa prevádzkujú zariadenia a relizuje sa dodávka vody cez oblastné, skupinové a miestne vodovody.

Územie okresu V. Krtíš patrí do sústavy vodovodov:

Hriňová – Lučenec – Filákovovo /HLF/, zásobuje okresy Zvolen, Detva, Poltár, Lučenec, Veľký Krtíš.

Je potrebné rozšíriť vodovodnú sieť v oblasti V. Krtíša.

Starostlivosť o lesy a pôdu

Banskobystrický kraj je najľúsatejším krajom v rámci SR. Podieľa sa 23% na výmere lesov Slovenska. Najnižšiu lesnatosť má okres V. Krtíš – 30,5%.

Z veľkoplošných chránených území v kategórii chránená krajinná oblasť je v kraji na ochranu navrhnuté aj Poiplie.

Pamiatkový fond v Banskobystrickom kraji k 1.1.2002.

Okres	NÁRODNÉ KULTÚRNE PAMIATKY (NKP)				Pamiatkové rezervácie	Pamiatkové Zóny
	Nehnutelné		Hnutelné			
	KP	PO	KP	PP		
V. Krtíš	61	90	185	394	-	2

Zdroj: PÚ Bratislava

Vysvetlivky: KP – kultúrna pamiatka

PO – pamiatkový objekt

PP – pamiatkový predmet

Na území obce Nenince sa nenachádzajú žiadne národné kultúrne pamiatky.

CELKOVÉ EMISIE VEĽKÝCH A STREDNÝCH ZDROJOV ZA OKRES V. KRTÍŠ V ROKU 2001

Okres	Počet			Množstvo znečisťujúcich látok v t/rok				
	Prevádzkovateľov	zdrojov	veľkých zdrojov	TZL	SO ₂	NO _x	CO	COÚ

V. Krtíš	46	110	7	36,9	67,95	989,09	172,3	21,88
-----------------	----	-----	---	------	-------	--------	-------	-------

Vysvetlivky: TZL – tuhé znečisťujúce látky

SO₂ – oxid siričitý

NO_x – oxidy dusíka

CO – oxid uhoľnatý

COÚ – organické látky – celkový organický uhlík

Zabezpečenie obyvateľstva pitnou vodou

Prehľad zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov v Banskobystrickom kraji za roky 1997 – 2001.

Podiel zásobovaných obyvateľov z celkového počtu obyvateľov okresu (%)

Okres/rok	1997	1998	1999	2000	2001
Veľký Krtíš	59,82	60,88	61,06	65,7	67,15

Zdroj: StVaK BB š.p.

Najnižší podiel zásobovania obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov mal po okrese R. Sobota okres V. Krtíš 67,15%.

Z hľadiska ukazovateľov kvality vody v mikrobiologických ukazovateľoch v r. 2001 najnepriaznivejšia situácia bola v okrese V. Krtíš 19,40%.

Celkový podiel nevyhovujúcich vzoriek pitnej vody

Okres/rok	Podiel vzoriek nevyhovujúcich STN 75 7111 (%)				
	1997	1998	1999	2000	2001
Veľký Krtíš	34,6	34,6	56,4	43,5	66,9

Zdroj: Štátny zdravotný ústav BB.

6. Podnikateľská sféra

Na Okresnom úrade na Odbore živnostenského podnikania bolo ku dňu 21.11.2003 evidovaných 31 podnikateľských subjektov s platným oprávnením podnikania a s prevádzkárňou v obci Nenince. V súčasnosti sa v obci Nenince ponúkajú nasledovné služby:

Potraviny	6
Pohostinstvo	3
OP Muse Ivan Jurčo	1
Pohrebníctvo	1
Krajčírstvo	1
Lekárneň	2
Textil	1
Rozličný tovar	1
Kvetinárstvo	1
Obuvníctvo	1
Slov. telekom. ústredňa	1
Pekárneň	1
Výroba drevených umeleckých obrazov z biologického materiálu	1
Stolárstvo	2
Výroba a predaj kyslej kapusty	1
Výroba domáceho medu	1
Odvoz domáceho odpadu	1
Vinohradníctvo	1
Záhradníctvo	1
Veterinárska služba	3
Cestná nákladná doprava	1

Na okraji obce sa nachádza vysunuté pracovisko podniku Klas, a.s. V. Krtíš - hydinárska farma.

2 potraviny a služby poskytované v obci prenajímajú priestory OÚ.

Nadalej zostáva najviac zastúpenou oblasťou pre podnikanie a vytváranie pracovných príležitostí v obci oblasť poľnohospodárstva.

SRD Nenince eviduje k 31.12.2002 - 112 zamestnancov, čo vykazuje v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi klesajúcu tendenciu.

Dostupnosť kapitálu pre malých a stredných podnikateľov je stále nepriaznivá. Tento fakt je spomenutý aj v pravidelnej hodnotiacej správe Komisie EÚ o stave pripravenosti SR na vstup do EÚ.

Obchod a pohostinstvo	
predajne: potravinárskeho tovaru	5
nepotravinárskeho tovaru	2
zmiešaného tovaru	1
pohostinstvá	3

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

Zariadenia a inštitúcie

- Samospráva obce Nenince sa datuje od r. 1865.
- Obecný úrad.

	počet
subjekty vedené v registri štatistických jednotiek k 31.12.2001	57
v tom: podniky - právne jednotky spolu	10
fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri	47

Zdroj: Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

7. Swot analýza

Nasledujúci prehľad prináša zhrnutie SWOT analýzy v rámci Hospodárskeho a sociálneho programu Banskobystrického samosprávneho kraja:

- S** – strenghts (silné stránky)
- W** – weaknesses (slabé stránky)
- O** – opportunities (príležitosti)
- T** – threats (ohrozenia)

7.1 Ľudské zdroje

<u>Silné stránky</u>	<u>Slabé stránky</u>
✓ Dostatok voľnej pracovnej sily	✓ Nízka vzdelanostná úroveň nezamestnaných
✓ Dobrá vzdelanostná úroveň ekonomicky aktívneho obyvateľstva	✓ Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva predovšetkým s vysokoškolským vzdelaním
✓ Vysoká ponuka pomerne lacnej pracovnej sily prevažne v robotníckych profesiách (sezónne práce pre SRD Nenince)	✓ Nízka úroveň priemerných miezd vo všetkých odvetviach
✓ Relatívne vysoký podiel stredoškolsky vzdelanej pracovnej sily (256 obyvateľov)	✓ Nízka životná úroveň v dôsledku slabej kúpyschopnosti obyvateľstva
✓ Pomerne rozvinutá sieť sociálnych a kultúrnych služieb	✓ Nepriaznivý demografický vývin – stagnácia obyvateľstva
✓ Rozvíjajúca sa cezhraničná spolupráca (Maďarsko - Slovensko) – s družobnými obcami Magyarnándor a Dány	✓ Slabé prepojenie systému vzdelávania s potrebami praxe
	✓ Vysoká miera nezamestnanosti (174 obyv.), a dlhodobej nezamestnanosti (6,02% z celkového počtu obyvateľov)
	✓ Nedostatok príležitostí na celoživotné vzdelávanie podľa trendov rozvoja
	✓ Nerovnosť príležitostí pohlaví

<u>Príležitosti</u>	<u>Ohrozenia</u>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kapacita školského systému ✓ Predvstupové fondy EÚ a štrukturálne fondy EÚ ✓ Vytvorenie podmienok pre zvýšenie mobility pracovných síl 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Malá podpora rozvoja živnostníctva a remeselných výrobov zo strany štátu ✓ Odliv kvalifikovaných pracovníkov ✓ Nízka pripravenosť miestnych štruktúr na čerpanie Eurofondov ✓ Zvyšujúci sa podiel obyvateľov s nízkou kvalifikáciou (základné vzdelanie – 433 obyv. a vzdelanie bez maturity – 382 obyv.)
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Využitie moderných informačných technológií pri budovaní informačnej spoločnosti technológií ✓ Rozvoj kultúrnych aktivít obyvateľstva a s tým spojená prevencia drogových závislostí a kriminality ✓ Starostlivosť o marginalizované skupiny obyvateľstva – opatrovateľská služba ✓ Aktivita a záujem mladých ľudí o kultúrne a športové aktivity ✓ Bohaté kultúrne tradície obce – spätosť obce s významnými predstaviteľmi kultúrneho a spoločenského života 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informačná izolovanosť územia – absencia internetizácie obecnej knižnice ✓ Rozvoj tzv. „masovej“ a komerčnej kultúry a z toho vyplývajúci pokles vlastných aktivít, zníženie kvality kultúrnej produkcie ✓ Demografický vývoj – starnutie obyvateľstva ✓ Smerovanie zahraničných investícií do oblastí s nižšou nezamestnanosťou, lepšou dopravnou dostupnosťou a kvalitnejšími ľudskými zdrojmi ✓ Nedostatok financií pre údržbu a starostlivosť o pamiatky (pre obecné múzeum a pod.) ✓ Nedostatok vhodných priestorov pre voľnočasové aktivity detí a mládeže – absencia parku oddychu, kultúrnych a športových exteriérov, športovej haly

7.2 Ekonomický vývoj

<u>Silné stránky</u>	<u>Slabé stránky</u>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dostatok pracovnej sily ✓ Vhodné prírodné, klimatické a kultúrne podmienky pre rozvoj cestovného ruchu (bažantnica 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nedostatočne rozvinuté možnosti pre cestovný ruch ✓ Nedostatočne rozvinutá

<p>Karikáš, vodná nádrž Nenince)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vhodné podmienky pre vidiecku turistiku ✓ Priemerne vysoké percentuálne zastúpenie podnikateľských subjektov na danom území 	<p>hospodárska základňa podnikateľskej aktivity, zlá ekonomická situácia malých a stredných podnikateľov, ich nedostatočná podpora (financovanie, daňová problematika, informatika), nízka účasť zahraničného kapitálu</p>
<u>Príležitosti</u>	<u>Ohrozenia</u>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Obec Nenince leží v blízkosti hraničného priechodu do Maďarskej republiky – z toho plynúce príležitosti pre rozvoj cestovného ruchu a podnikateľských aktivít, resp. investícií cezhraničného charakteru ✓ Možnosť efektívneho využitia nevyužitých priestorov v obci – bývalá kúria ✓ Vytváranie priaznivejších podmienok pre podnikanie ✓ Podpora živnostenského, remeselného podnikania a samozamestnania ✓ Rozvoj podnikateľských aktivít s vysokým stupňom pridanej hodnoty ✓ Trvalý rast konkurencieschopnosti prostredníctvom zabezpečenia kvality výroby a riadenia v malom a strednom podnikaní ✓ Využitie domácej a zahraničnej pomoci v oblastiach – finančnej, poradenstva, vzdelávania, informácií a inštitucionálnej 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nedostatočný záujem zahraničných investorov o dané územie ✓ Technologické a poznatkové zaostávanie ✓ Nedostupnosť finančných zdrojov pre reštrukturalizáciu hospodárskej sféry ✓ Nenahraditeľná strata kultúrnych pamiatok

7.3 Doprava

<u>Silné stránky</u>	<u>Slabé stránky</u>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Komplexná rekonštrukcia cestného telesa (2,215 km) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nedostatočné prepojenie v dopravnej infraštruktúre

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nevyhovujúci technický stav a stavebný stav dopravnej infraštruktúry (cesty) ✓ Úpadok kvality a kvantity verejnej dopravy ✓ Vysoká miera zaťaženia miestnej dopravnej infraštruktúry
<u>Príležitosti</u>	<u>Ohrozenia</u>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Finančné prostriedky EÚ na zabezpečenie cieľov štrukturálnej politiky ✓ Rozvoj kvalitných telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí ✓ Možnosť dobudovania základných dopravných systémov 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izolácia územia v rámci Banskobystrického kraja v dôsledku situovania hlavných dopravných koridorov mimo územia kraja bez ich adekvátneho sprístupnenia dostatočne kapacitnou cestnou infraštruktúrou ✓ Absencia železničnej siete okresu V. Krtíš ✓ Nedostatočné zdroje financovania rozvoja cestnej dopravy ✓ Negatívne dôsledky cestnej dopravy na životné prostredie ✓ Vysoká miera zaťaženia miestnej dopravnej infraštruktúry

7.4 Životné prostredie

<u>Silné stránky</u>	<u>Slabé stránky</u>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Krajinársky a prírodne hodnotné územie (100-ročný dub) ✓ Množstvo zachovalých kultúrnych a historických pamiatok (secesný kaštieľ, kúria z 18. stor., mlyn) ✓ Jedinečnosť a bohatstvo kultúrnych pamiatok ✓ Bohatá kultúrna diverzita a ľudové tradície 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nedostatočné environmentálne povedomie občanov a neexistujúca efektívna podpora environmentálnej výchovy ✓ Existencia divokých skládok ✓ Nepriaznivá premena poľnohospodárskej krajiny ✓ Zastaralá rozvodná sieť pitnej vody ✓ Pomalé zavádzanie separovaného zberu odpadu ✓ Nízka účinnosť niektorých

	<p>prevádzkovaných čistiarní odpadových vôd</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nedocenenie a nepochopenie významu kultúrnych pamiatok pri revitalizácii kultúrnych hodnôt krajiny
<u>Príležitosti</u>	<u>Ohrozenia</u>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Klesajúca tendencia znečistenia jednotlivých zložiek životného prostredia ✓ Zvyšovanie úrovne environmentálneho povedomia 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Neuspokojivá úroveň znečisťovania odpadových vôd a nízka miera pripojenia miestneho obyvateľstva na kanalizačnú sieť ✓ Nedokončená technická a biologická rekultivácia environmentálnych záťaží
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Presadzovanie iniciatív na minimalizáciu tvorby odpadov a ich zhodnocovanie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ústup tradičných foriem hospodárenia šetrných k životnému prostrediu ✓ Zvyšovanie ekologického zaťaženia územia

7.5 Poľnohospodárstvo, vidiecky rozvoj, lesníctvo a rybárstvo

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dobrá bonita pôdy a vhodné klimatické podmienky pre pestovanie kultúrnych plodín ✓ Existujúca tradícia v pestovaní špeciálnych plodín (ovocie, zelenina,) ✓ Kvalifikovaná pracovná sila ✓ Voľná pracovná sila ✓ Dlhodobá tradícia lesníctva – blízkosť bažantnice Karikáš ✓ Inštitucionálne zabezpečenie – Poľovnícky zväz – 21 členov, Zväz záhradkárov – 25 členov. ✓ Odborný potenciál lesníkov, poľovníkov, zamestnancov v drevospracujúcom priemysle 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy – SRD Nenince ✓ Zužujúca sa štruktúra poľnohospodárskej výroby v poľnohospodársky znevýhodnených oblastiach a to z hľadiska environmentálneho aj ekonomického ✓ Dlhodobá ekonomická nestabilita veľkej časti poľnohospodárskych podnikov ✓ Nízka konkurencieschopnosť v dôsledku nízkej produktivity a nerozvinutej trhovej infraštruktúry ✓ Nedostatočná kooperácia poľnohospodárov najmä pri odbyte výrobkov

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hojné zastúpenie jednotlivých druhov zveri s trofejovou hodnotou vrátane rôznych druhov rýb vo vodnej nádrži Nenince ✓ Kultúrny, prírodný a ľudský potenciál pre rozvoj vidieckej turistiky ✓ Atraktívna vidiecka krajina a dobré podmienky pre cestovný ruch 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Roztrieštenosť pozemkového vlastníctva a nedostatočne rozvinutý trh s pôdou ✓ Vysoký podiel opotrebovanej a zastaralej techniky pre práce v lesoch ✓ Nedostatočná prístupnosť lesov cestnou sieťou ✓ Absencia kvalitnej infraštruktúry a služieb ✓ Nedostatočné využívanie produkčných zdrojov lesa na získavanie finančných prostriedkov
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nevyhovujúci stav kultúrnych pamiatok ✓ Nedostatok zdrojov pre vidiek ✓ Pretrvávajúca informačná bariéra
<u>Príležitosti</u>	<u>Ohrozenia</u>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Možnosť využitia existujúceho prírodného potenciálu pri pestovaní intenzívnych plodín (ovocných sádov, vinogradov, zelenina) ✓ Zmena koncepcie poľnohospodárstva a podporných mechanizmov v nadväznosti na harmonizáciu s politikami EÚ (štrukturálna politika) ✓ Podpora rodinného a individuálneho podnikania ✓ Zvyšovanie participácie verejnosti na vidieckom rozvoji ✓ Zvyšovanie príťažlivosti vidieka ✓ Využitie existujúceho bytového fondu ✓ Zvyšujúci záujem o vidiecky turizmus ✓ Skvalitnenie marketingu ✓ Dobudovanie technickej infraštruktúry na vidieku 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pokračujúci pokles zamestnancov v poľnohospodárstve a s tým súvisiace problémy spojené s údržbou krajiny, krajínou tvorbou a ochranou životného prostredia ✓ Nedostatočný vstup investorov do zaostávajúcich vidieckych oblastí ✓ Neukončený proces transformácie vlastníckych vzťahov ✓ Globálne zmeny atmosféry a ich negatívny vplyv na stabilitu lesných ekosystémov ✓ Pretrvávajúce znečisťovanie ovzdušia – negatívny dopad na zdravotný stav lesov ✓ Hrozba zániku tradičnej výroby a zručnosti

✓ Oživenie ľudovej a umeleckej výroby, tradícií a podujatí	

Zhrnutie SWOT obce Nenince v rámci regionálnych a medziregionálnych vzťahov:

Obec Nenince zaujíma v rámci regiónu významné miesto – je v poradí druhým najväčším sídelným útvarom okresu V. Krtíš (1. miesto zaujíma Vinica počtom obyvateľov 1961).

V rámci mikroregiónu „Údolie Čebovského potoka“, ktorý združuje 10 obcí regiónu Stredného Poiplia i v rámci Spoločnej úradovne so sídlom v Čebovciach, prenesené kompetencie ktorej sa vzťahujú taktiež na 10 obcí, sú Nenince najväčšou a infraštruktúrne najvýznamnejšou obcou. Sú totiž najmä infraštruktúrne prepojené s obcami Bátorová i s Opatovská Nov Ves.

Jedným z faktorov, ktorý spôsobuje regionálnu nerovnosť a oslabuje konkurencieschopnosť je nerovnaká vybavenosť v základnej, ale i vyššej infraštruktúre (doprava, telekomunikácie, voda, ekologické zariadenia, internetizácia a informačné siete, atď.)

- Doprava - pretrvávajú (resp. prehľbujú sa) problémy v infraštruktúrnej vybudovanosti a regionálnej napojenosti na dopravné infraštruktúry. Prioritou obce je jej lokalizácia – blízkosť hraničného priechodu s Maďarskou republikou.
- Environmentálna infraštruktúra sídiel – problémy sú v napojenosti na kanalizáciu, čistení odpadových vôd, nakladaní s odpadmi. Výhodou obce Nenince je jej kvalitatívne primeraná vybavenosť ohľadne environmentálnej infraštruktúry.
- Zlý technický stav objektov a priestorov, spadajúcich do kompetencií obecného úradu a zastaralosť prístrojovej techniky negatívne vplyva na úroveň poskytovaných vzdelávacích a sociálnych služieb. V rámci kompetencií obce Nenince je potrebné vykonať rekonštrukciu miestneho rozhlasu a verejného osvetlenia, bývalého laboratória, strechy zdravotného strediska, školského dvora, obecnej knižnice, kaštieľa.
- Informačné siete - dostupnosť ku kvalitným informačným sieťam (internetizácia) je značne komplikovaná. Obec Nenince je kvalitatívne dobré vybavená internetizáciou, v priestoroch kultúrneho domu je zriadený I-dom, ktorý poskytuje svoje služby pre verejnosť.
- Cestovný ruch – kultúrne, historické a prírodné bohatstvo obce Nenince je natoľko rozmanité, že ponúka dostatočný potenciál pre perspektívny rozvoj cestovného ruchu v obci i v jej okolí. Ide o nasledovné príklady:

- secesno-klasicistický kaštieľ, ktorý má po rekonštrukcii ponúknuť ubytovacie, stravovacie a pohostinné služby
- raritou obce je citerový súbor, ktorého korene siahajú do minulosti
- vodná nádrž Nenince, ktorá je početne zarybnená
- poľovnícky revír Karikáš
- vlastníctvo 11 exponátov akad. maliara L. Patayiho, ktorého osobný život je spätý s obcou Nenince
- starý mlyn, ktorý má byť sfunkčnený svojím majiteľom - španielskou rodinou, ktorá prejavila záujem o znovuoobnovenie vlastníckych vzťahov

Kľúčové disparity regiónu Stredného Poiplia:

- vyššia dynamika rastu ponuky práce
- prírastok ekonomicky aktívneho obyvateľstva sa premieta do nárastu nezamestnanosti
- nízky stupeň územnej mobility pracovnej sily
- nízky stupeň kvalifikačnej mobility pracovnej sily
- nízky stupeň využitia atypických flexibilných foriem zamestnania
- vysoký podiel pracujúcich s nižším stredným vzdelaním (vyučení)
- nízky podiel pracujúcich s vysokoškolským vzdelaním
- nedostatočná previazanosť medzi vzdelávacou sústavou a trhom práce
- nedostatočná spolupráca medzi partnermi v oblasti určovania obsahu a rozsahu odborného vzdelávania a prípravy
- nedostatočné uplatňovanie nástrojov aktívnej politiky trhu práce

Hlavné faktory rozvoja:

- zvýšenie miery zamestnanosti
- zvýšenie kvalifikačnej úrovne pracovnej sily
- zvýšenie ponuky práce
- zvýšenie mobility práce
- zvýšenie flexibility miezd
- rozvoj odborného vzdelávania v súlade s princípmi európskeho trhu práce
- rastúci podiel pracujúcich s úplným stredným odborným vzdelaním
- decentralizácia verejnej správy, vrátane služieb zamestnanosti.

Oblasť Stredného Poiplia je trvale poznačená nepriaznivou demografickou štruktúrou, prudkým nárastom agrárnej a lesnej nezamestnanosti (rozpad bývalého JRD Slovenské Ďarmoty), zníženou tvorbou nových pracovných miest, reálnych príjmov, nedostatočne rozvinutými možnosťami prístupu k novým technológiám (internet, pokrytie TV signálom a telefónnymi sieťami, chýbajúce informačné a poradenské centrá), nedostatočnou dopravnou dostupnosťou, neefektívnou komunikáciou a koordináciou aktivít bez aktívneho zapájania občanov vidieka.

Na základe uvedených nedostatkov je preto potrebné urýchlene vyriešiť a skvalitniť rozvoj vidieckeho priestoru a s využitím jeho dostupného potenciálu (prírodný, kultúrny, ekonomický, sociálny...) vytvoriť jeden prosperujúci, atraktívny,

kultúrny, integrovaný, podporovaný funkčnou infraštruktúrou a dostupnou občianskou vybavenosťou, harmonický celok.

8. Problémová analýza

Strom problémov – zoznam vzájomne sa podmieňujúcich faktorov je uvedený v prílohe C.

9. Zámery a ciele rozvoja obce

- Zriadiť športové stredisko pri futbalovom ihrisku – 3 - 4 tenisových dvorov, volejbalové a basketbalové ihrisko.
- Zriadiť krytú športovú halu, obec si už zaobstarala stavebné povolenie.
- Rekonštruovať obecné vedľajšie cesty obce po dĺžke 5 – 6 km.
- Rekonštruovať priestory Domu smútku a okolie cintorína – nové oplotenie.
- Zriadiť penzión v secesno-klasicistickom kaštieli, vrátane komplexnej rekonštrukcie, zariadenia hotela (kapacita 30 osôb), obecného múzea, vinárne a obecnej kuchyne, ktorá by poskytovala svoje služby aj pre sociálne slabých obyvateľov Neniniec za min. poplatky.
- V rámci agroturistiky využiť pivničné rady tzv. Dolné pivnice a zintenzívniť tým cestovný ruch obce a jej okolia.
- Sfunkčniť mlyn, o ktorý prejavila záujem španielska rodina, ktorá má svojich predkov v Neninciach. Na základe starých fotiek sa má sfunkčniť mlyn ich rodinným architektom.
- Rekonštruovať strechu zdravotného strediska.

Prioritami rozvoja obce sú nasledovné aktivity:

S hlavným dôrazom na históriu obce a jej perspektívu do budúcnosti je potrebné uspokojiť potreby cieľových skupín ako je mládež, miestni podnikatelia a samotní občania. Konkrétne aktivity uvádzame ako prioritu aj v hlavných plánoch ako komplex realizovateľných plánov v budúcnosti. Napr. :

- Budovanie a skvalitnenie základnej infraštruktúry
- Opravy a údržby miestnych komunikácií v obci
- Riešenie problému nezamestnanosti ponukou nových pracovných príležitostí
- Oživenie turistiky propagovaním miestnych a okolitých impozantností
- Oživenie tradícií ako je ľudové umenie
- Venovanie sa tradíciám, zachovávanie historických a vzácných materiálov, predmetov, zariadení a zriadenie Obecného múzea
- Ochrana životného prostredia

- Starostlivosť o výsadzbu, zeleň, park, estetický ráz verejného priestranstva
- Podporovať záujmové aktivity – poľovníctvo, rybárstvo, včelárstvo, kynológiu
- Hľadať možnosti usadenia sa pre mladé rodiny, aby neopúšťali rodnú obec (viď nové nájomné byty)
- Hľadať spôsob ako skvalitniť oblasti vzdelávania, vytvárania podmienok a aktivít pre žiakov ZŠ a MŠ
- Prevádzať rekonštrukcie budov a zariadení
- Snaha o vzájomné spolupodieľanie na spoločných hodnotách obce
- Všímať si makropolitiku - menovú, fiškálnu, mzdovú, priemyselnú
- Plne využiť potenciál, zvyky, tradície, hodnoty obce NENINCE
- Usilovať sa o zachovanie vlastnej identity
- Využiť model rozkvetu obce smerom ku globálnej europeizácii
- Zabezpečiť inovácie, odstraňovať faktory a bariéry obmedzujúce rozvoj obce
- Úsilie zabezpečiť a ponúkať produkty pre uspokojovanie.

10. Akčný plán

Zoznam akčných plánov je uvedený v prílohe D

11. Rozpočet

Rozpočet je uvedený v prílohe E

Poznámka³

---

³ Údaje, uvedené v pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nenince budú podľa potreby aktualizované.

12. Použitá literatúra:

1. Literárno-vlastivedný slovník obcí okresu Veľký Krtíš. PhDr. Anton Hupka, Miestny odbor MS vo Veľkom Kríši, 1995.
2. Magyarország kistérségei. Nógrád megye. Balassagyarmat és térsége. Ceba Kiadó . 1999
3. Múltunk emlékei, honismereti – műemlékvédelmi – turisztikai - magazin. 2. évfolyam, 4. szám, július 2003.
4. Národný rozvojový plán. Výzva pre Slovensko. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. 13. – 14. mája 2003, Banská Bystrica,
5. Novohrad. Regionálna vlastivedná monografia. Príroda. Zostavil Ján Sloboda. Vydavateľstvo Osveta, n.p. Martin, 1985.
6. Vítáme Vás v regióne, Veľký Krtíš. Občianske združenie Koliba, 2003.

Zdroje:

- ❖ Štatistické informácie KSSÚ SR v Banskej Bystrici
- ❖ Sčítanie ľudu, domov a bytov 2001
- ❖ Vybrané údaje z mestskej a obecnej štatistiky za mestá a obce okresu v r. 1995
- ❖ Analýza sociálno-ekonomického rozvoja okresu V. Krtíš, spracoval Okresný úrad, ORR a IOV, máj 2002
- ❖ Sociálno-ekonomická analýza Banskobystrického samosprávneho kraja, 2001
- ❖ www.euroregio.sk
- ❖ Obce Banskobystrického kraja, Štatistický úrad Slovenskej republiky – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2001

***Vypracoval OcÚ – Nenince
2004***